

Közjegyző irodája, Iulia

IRDETMEY

zö közbenjöttével adatik el 26 darab... és minőségű va... alólirt közjegyző... Alba-Iulia, Str... lyó évi március hó... sedelmes vevő költ... napján megtekint... ságában. felül az állami adót... március hó 14-én.

Dr. Boea Romulus közjegyző Alba-Iulia.

gyes művei ott áron

örömet fog kelteni hívei között, hogy veit egészen olesó rezni. Pompás megméllyeséges humor, jellemzik minden és tartalmas órákat ának, ne mulassza g tartó kedvező al... 170 lej helyett... lej helyett 92 lej. i 150 lej helyett 90... Barrabás 136 lej... m 102 lej helyett 62... lej helyett 72 lej. lej helyett 72 lej. I-II. 2. kiadás 285... helyett 29 lej. Kelet könyvosztá... en rendelését, mert... 1930 március 20.

delések

MEB של פור... mint, rízhing fajborom... mar 100 literen felüli... mennyiségben kapható... literenként 20.— leiert... kölcsön hordóval. Nagyobb... tételnél árendegedmény. Katz Bencinél Bihar. Telefon 6.  
TELJESEN KÜLÖNBEJÁRATU szépen burtozott szoba zongora és fúrdőszoba használatl kiadó. Str. Cen. Berthelot, Ötvös-u.25.  
BELVÁROSBAN, — lehetőleg különleges 3-4 szoba és hozzátarozókból álló lakást keresek. Cimeket a kiadóba „Jól fizetek“ jellegre.  
KERESEK 2 szoba, konyha és minden más mellékhelyiségekkel álló lakást április 1-re Cim a kiadóba.  
NAGY VÁLLALATHOZ 700.000.— lein felüli társak keresetnek, tőke háromszorosan biztosítva. 150—200 százalék haszonnal és 15—20 ezer leies vezető állással. Leveleket: Nagy Miklós, Cluj, B9ron L. Pop 3. 2964  
Kiadó központban angrónak igen alkalmas NAGY ÜZLETHELYISÉG Calea Regele Ferdinand 33 sz. 2966  
NAPONTA frissen fejt kóser tehén- és bivalytej, tejszín, tejföl, vaj és túró, valamint csicsmóknek és betegneknek állandóan egy tehéntől fejt friss tej kapható Schwartz Ignácénál, str. Iulia Măniu (v. Szentegyház u.) 24 szám.

XIII évfolyam \* szám 67.  
1930. március 21  
Péntek  
5690 év Adar 21



# UJ KELET

B u d a p e s t  
Lisztér 211. e.

## ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
Buda-Bors L. Pop (v. Brassai-u.) 11.  
Telefon 9-77.

Híjall telefon (nyomás) 187.  
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:  
Egy évre ... .. 1100 L.  
Fél évre... .. 600 " "  
Negyedévre .. .. 320 " "  
Egy hónapra .. .. 110 " "  
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:  
Egy hónap 1 dollár (vagy annak megfelelő más pénznem.)  
Egy évre 10 dollár.  
Hirdetések  
árta szerint vételnek fel.

### Tisztultabb légkör felé

— Külpolitikai figyelő —

A Young-tervezet körül támadt változásnak nemcsak a külpolitikai helyzetet, hanem a belpolitikai helyzetet is megvilágítja. Egy pillanatra úgy látszott, hogy a szélső jobboldali és szélső baloldali pártok szinte értelmetlen kooperációja megbuktatja a tervezet ratifikációját. Mára a válságának komor atmoszférája eloszlott s a német haladás diadalt ült a kalandorpolitika felett. Ami még egy évvel ezelőtt szinte elképzelhetetlennek tűnt volna: a birodalmi gyűlés többsége megszavazta a köztársaság hatályosabb védelméről szóló törvényt, amelynek megszavazása elvette méregfogát a jobboldali és baloldali pucceskísérleteknek. A monarchizmus árnya számúzve van Németország egéről s a német köztársaság, bár rendkívül súlyos és megpróbáltatásokat hozó konstellációk közepette, indulhat meg további fejlődése útján.

Ami ma Németországban leginkább figyelemre, sőt esodálatra méltó, — az Hindenburg elnök magatartása. Ez a vén katona, akit a jobboldal kreaturái emeltek a köztársasági székbe, még néhány évvel ezelőtt is a száműzött ex-császár helytartójának tűnt fel mindenki előtt — s ma megbizonyosodott róla, hogy ő a köztársaság egyik legbiztosabb bázisa s ellensége minden kalandorpolitikanak. Hindenburg, ha léleken nem is tagadta meg multját, a valóságban az új német jövő a komolyság és becsületesség mintaképévé lett.

A budapesti diákok fülünknek szokatlan hangokat hallottak meg. Március 15-iki nagygyűlésükön felemelték szavukat az ellen a mameluk-sors ellen, melyet 10 év óta hivatalosan rájuk kényserítették. E tiltakozások heveségéből és emelkedett hangneméből arra kell következtetnünk, hogy mindazok a kilengések, melyek az antiszemitizmus jegyében Budapesten lezajlottak, — nem a diákság komoly elemeinek lelkéből fakadtak, hanem egy engedelmes helotrétegéből, akiket felülről irányítottak az üzletes politika fajvédelmi jelszavak alatt kalózkodó exponensei.

S valóban: a magyar diákság egy igen komoly rétege, — feltétlenül legértékesebb rétege, — ma már gondolatban szakított a kurzus hamis és hamisított eszme-világával és bele akar kapcsolódni a nyugateurópai felvilágosodás eszmekörébe.

Ez még csak szimptoma s nem feltétlenül realis jelentőségű megnyilvánulás, de mindenesetre azt mutatja, hogy a kurzus hatalma és befolyása már nem csak a szenvedő és nyomorgó tömegekkel szemben lazul és kopik, hanem az öntudatos értelmiség leendő vezetőiben, a diákságban is. A mag még kezdetleges és kicsirázatlan. De ha egyszer sugárba szökken, akkor el fogja nyomni azt a megmérgezett atmoszférát, amelyből természetesen burjánzott ki fajvédelem, antiszemita kilengés és következetes népelnyomás.

Lloyd George ismét közbelépett. Közbelépésének meg van az eredménye, hogy a munkáskormány egylőre tovább maradt az ujj, a választási küzdelemben fecsérelte el. Tegnap még úgy látszott, hogy a szentörvény-javaslatl kapcsolatban Macdonald kormányát a konzervatívok és liberálisok egyesült többsége le fogja szavazni. Ez nemcsak az anélkül is gyenge lábakon álló tengerészeti leszerelési konferencia teljes esdőjét jelentette volna, hanem egyszerű mint az indiai kérdés megoldásának teljes bizonytalanságát.  
A liberálisok azonban, noha a szentörvény-javaslatl nem értenek egyet, főleg Lloyd George beavatkozására belátták, hogy egy új választás kiírása

nemesak a konzervatívok esélyeit csökkentette volna le, hanem az övéket is. Mert a Macdonald kormány, illetőleg a munkáspárt ma népszerűbb Angliában, mint egy évvel ezelőtt volt. S mint kormányon levő pártnak egy új választáson sokkal nagyobb esélyei vannak arra, hogy megszerzi a többséget, mint ellenzéken volt. Ez mentette meg pillanatnyilag a munkáskormány helyzetét, mely ma igazi ellenfelét nem is annyira

a konzervatívokban, mint inkább a hozzá sokkal közelebb álló liberálisokban látja.  
Annál is inkább áll ez a feltevés, mert a konzervatív párt lord Balfour halálával elvesztette legkimagaslóbb politikai egyéniségét és a párt vezetése most már kizárólag olyan szürke emberekre hárul, mint Chamberlain és Baldwin. Lord Balfour halálával a konzervatív párt elvesztette azt a finom eszme- és

politikai patinát, amelyet Disraelitől kezdve egészen lord Balfour-ig élvezett. S ez a körülmény kétségkívül nem kedvez a konzervatív párt további esélyeinek. A liberálisoknak mégis van egy Lloyd George-uk, egy Sir Alfred Mondejuk. A konzervatívoknak azonban csak Baldwin-jaik és Chamberlain-jaik vannak. És ez igen szomorú rájuk nézve.

### Moszkvában őrzékek őrzik a szovjethatóságokat

## Stalin megbukott és a kommunistapárt jobbszárnyának kezébe került a hatalom Moszkvában?

Ukrajnában újabb ellenforradalmi mozgalmakat lepleztek le  
Ötvenhat templomot zártak be újra a moszkvai kerületben

London, március 20. A Morningpost rigai táviratot közöl, mely szerint a lett fővárosba Moszkvából arról érkeztek hírek, hogy az orosz főváros utcáin szuronyos járőrök cirkálnak s a szovjethatóságokat megerősített karhatalom őrzi. Ez kétségtelen jele annak, hogy Moszkvában történt valami. Ellenőrizhetetlen hírek vannak arról, hogy az orosz fővárosban munkászendülés tört

ki és a hatalom a kommunistapárt jobbszárnyának birtokába ment át. Komoly formában tartja magát az a hír is, hogy Stalin lemondott és a biztostok tanácsa is elhagyta helyét.  
London, március 20. Ukrajnában újabb ellenforradalmi mozgalmakat lepleztek le, melyben az ukrajnai földművelésügyi népbiztosság több vezetője is kompromittálva van. A hatóságok nyo-

mozása hír szerint megállapította, hogy a bűnösök a szovjet mezőgazdasági terveit szabotálták. Számos letartóztatást történt több ukrajnai városban.  
London, március 20. A moszkvai kerületben újabb 56 templomot zártak be. Az egyházközsegek értesítést kaptak, hogy az intézkedés ellen a központi kormányhoz nyújthatnak be felebbezést.

## Einstein professzor egy 4-4 tagból álló zsidó-arab titkos tanács megalakítását javasolta a „Falastin“ főszerkesztőjének, amely tanácsnak az volna a feladata, hogy megteremtse a zsidók és arabok között a békét és harmóniát

Jerusalem, márc. 20. Az Uj Kelet közölte Albert Einstein-nak a palesztinai arab Executive lapjához intézett levelét. A „Falastin“ most egy második levelet közöl Einsteintől. A világhírű tudós az arab Executive újságjának szerkesztőjéhez, Azmi-El Nashashil-hez a következő sorokat intézte:  
Igen tisztelt Uram!

den politikai párttól. Az összeállítás ez legyen mindegyik fél részéről:  
Egy orvos, akit az orvosszövetség küldene ki;  
Egy jogtudós, akit a védőügyvédek választanának;  
Egy munkás, akit a szakszervezetek delegálnának;  
Egy lelkes, akit a papok egyesülete küldene.

nek, mert nem vagyok abban a helyzetben, hogy magam írjam meg angolul, már pedig a felelősséget magam akarom viselni. Önnek meg van a lehetősége arra, hogy valamelyik zsidó barátja érthetően lefordítsa.  
Szivesen üdvözli Önt  
A. Einstein.

Örültem szíves sorainak, mert annak bizonyosságát látom bennük, hogy a jóindulat meg van az Önök részéről arra nézve, hogy a feltornyosuló problémák a mi két népiünk szempontjából méltó módon oldassanak meg. Ugy vélem, hogy ezek a nehézségek inkább pszichológiai, semmint tárgyi természetűek és hogy könnyen megoldhatók mindkét részről, ha becsületes jóakarát van jelen.

Ez a nyolc ember hetenként egyszer tanácskozná. Köteleznék magukat, hogy nem hivatásuknak érdekeiképviseleként akarnak szerepelni, hanem legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint szem előtt tartják az ország minden lakójának javát. A tanácskozási titkosok és semmiféle közlés ki nem adható róluk, még magánszemélyeknek sem.  
Ha valamiről határozat jött létre, — amihez azonban legalább minden részről háromnak kell hozzájárulnia — akkor ezt a határozatot közzé lehet tenni és pedig az egész tanács nevében. Ha a tanácsnak valamelyik tagja a határozattal nincs megelégedve, kiléphet a tanácsból, de ez a titoktartás kötelessége alól nem mentesíti.

### Teljesen megfeneklett a tengeri leszerelési konferencia

Briand bejelentette, hogy elutazik

London, március 20. A tengerészeti konferencián újabb pesszimizmusra okot adó jelenségek észlelhetők. A megegyezés kilátástalansága miatt Briand tegnap bejelentette, hogy ma délelőtt elutazik. Erre a hírre Macdonald azonnal érintkezésbe lépett a francia külügyminiszterrel, de nem lehet tudni, hogy akciója sikerrel járt-e.  
Briand elutazásáról ezideig újabb jelentés nincs.

A mi helyzetünk különösen azért olyan kedvezőtlen, mert a zsidók és az arabok mint perlekődő felek a mandatárius hatalommal állanak szemben. Ez az állapot méltatlan mindkét nemzethez és ezen csak egy lehet változtatni, hogy megtaláljunk az utat olyan javaslatokhoz, amelyekben mindkét párt egyesül.  
Hogy én hogyan képelem el a fennálló kényelmetlen helyzet megváltoztatását, ezt nyomban elmondom Önnek, de egyuttal hozzáteszem, hogy ez az én magánvéleményem, amelyről senkivel sem beszéltem.  
Szeretném, ha megalakulna egy titkos tanács, amelyben a zsidók és az arabok 4-4 képviselőt küldenének, akik azonban függetlenek lennének min

den politikai párttól. Az összeállítás ez legyen mindegyik fél részéről:  
Egy orvos, akit az orvosszövetség küldene ki;  
Egy jogtudós, akit a védőügyvédek választanának;  
Egy munkás, akit a szakszervezetek delegálnának;  
Egy lelkes, akit a papok egyesülete küldene.  
Ez a nyolc ember hetenként egyszer tanácskozná. Köteleznék magukat, hogy nem hivatásuknak érdekeiképviseleként akarnak szerepelni, hanem legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint szem előtt tartják az ország minden lakójának javát. A tanácskozási titkosok és semmiféle közlés ki nem adható róluk, még magánszemélyeknek sem.  
Ha valamiről határozat jött létre, — amihez azonban legalább minden részről háromnak kell hozzájárulnia — akkor ezt a határozatot közzé lehet tenni és pedig az egész tanács nevében. Ha a tanácsnak valamelyik tagja a határozattal nincs megelégedve, kiléphet a tanácsból, de ez a titoktartás kötelessége alól nem mentesíti.  
Ha az arab vagy zsidó közösség nincsen megelégedve a tanács határozatával, jogában áll képviselőit kieserléni.  
Ha a „Titkos Tanács“ nem is rendelkezik meghatározott hatáskörök felett, munkássága mégis oda fog vezetni, hogy a differenciák ki fognak egyenlítődni és ki fog alakulni egy országos érdekképviselet a mandatárius hatalommal szemben. Olyan képviselet, amely felette áll a napi politikának.  
Ezt a levelet német nyelven írom Ön-

**Bas gyorssajtót**  
— esetleg kétcillinderest — keresünk megvételre. Ajánlatokat fizetési feltételek megjelölésével a kiadóba kérünk

# Írók és Irások

## Mi a harakiri értelme?

Dr. Imaoka, egy Budapesten élő japán tudós, könyvet írt a japáni szokásokról. A közeljövőben megjelenő könyvből való az alábbi érdekes részlet:

Japánban harcost, vagy nemes embert bushinak, vagy samurainak neveznek. Ez jelenti az utat, vagy pedig a jó társadalmi formákat. Bushido jelenti a férfiaságot és emberességet, a samurai erkölcsét. A bushido törvényeket soha nem fixirozták írásban, ezek azonban mélyen benne gyökereznek minden japánban a lelkében. A bushido tanok szerint a samurainak egyetlen, őszinte, igaz bírása van — a lelkiismerete.

A bushido a szív útján irányítja a szellemet. Van egy parancsa, amely így szól: „Ismerd meg tennmagadat, ismerd meg a szívedet, amelyben az istenség lakozik. Ő majd megmutatja neked, hogyan élj, milyen legyen életutad. Fontos, hogy parancsait teljesítsd”.

A samurai nem ismeri a haragot és bármilyen helyzetben is van, egyre csak mosolyog. A fájdalom könnyeit is mosolyok közepette rejti el és egészen hihetetlen módon tud uralkodni magán, belátással és önkritikával. Minden igaz samurai kötelessége az őszinteség és sohasem tűri, hogy ártatlan emberek szenvedjenek az ő hibái miatt. Ha azonban hibát követett el, akkor harakirit hajjt végre önmagán. Ez a samurai, a bushido és a harakiri erkölestana.

A japánok nemzeti virága a krizantém és eseresnyevirág. A császári családnak krizantém virág a pajzsja, a eseresnyevirág pedig az egész népnek a szimbóluma. Az értelmetlenül elpoesékolta élet hajítófát sem ér. Amiért émi érdemes, az a szép, másokra hasznos, tartalmas élet, ami miatt érdemes volt ezen a világon lenni, akkor is, ha nem tart tovább, mint a eseresnyevirág.

Egy régi japán legenda szerint a eseresnyevirág a virágok királynője, a minthogy a samurai az emberek ura. A samurai életelve: ne engedj, hogy gyalázatos emlék maradjon rólad. Az élet értéke nevésegesen csekély az örök hírnév értékével szemben. Nemcsak azért szeretjük a eseresnyevirágot, mert ilatos és csudaszép, hanem azért, mert hulló szirmait hasonlítanak a hópehelyekhez, mert feledhetetlen az elmulása epugy, mint a hősnek a harctéren való halála.

Japánban nem nagyon használják ezt a szót, hogy harakiri. Itt az öngyilkosoknak ezt a módját seppukunak mondják. Mindkét szó jelenti a hasfelmetszés útján történő öngyilkosságot. A szó etimológiája egyébként: hara = has, kiri = vágás.

A nők úgy követnek el öngyilkosságot hogy egy késsel felnyitják torkukat. Ennek az öngyilkoságnak neve dsí-gai. Régi időkben harakirit a nemes emberek követtek csak el. Ha egy samurai büntetést érzett, ha felismerte hibáját akkor alapos és lelkiismeretes mérlegelés után önmaga bírása és önmaga hőhéra lett. Hogy más vegye el az életét, az méltatlan nemes emberhez. Ez azt jelentette, hogy nincs lelkiismerete, vagyis hogy bűnöző. Gyáva és szellemileg fejelemzeletlen férfiak a kötelességteljesítésnek ezt a mértékét sohasem tudták elérni.

Ha valakit bűnei miatt a bíróság halálra ítél, akkor még mindig megengedték neki — feltéve, hogy samurai volt — a harakirit. Ehhez azonban az uralkodó engedélyére volt szükség. Később az lett a szokás, hogy az elítelt barátja megkönnyítette számára a harakirit azzal, hogy levágta a fejét, nehogy sokáig szenvedjen. Ezt neveztek kényszer-harakirinek.

A harakiri bizonyosága annak a nagy erőnek, amely a bushido-erkölcsökben lakozik. A lelkiismeret a bűn elkövetése után ébredt fel és az önkényes halál voltaképpen nem más, mint vezeklése az erkölcsi rend ellen elkövetett bűnökért.

1868 óta a kényszer-harakirit eltörölték. Minthogy a bushido-szellem még ma is élénken él minden japán lelkében, az önkényes-harakiri még mindig szokásban van Japánban. A harakiri tehát sok ezer esetben fordul elő és az európai ember csak azokról a harakirikról szerez tudomást, amelyeket híres emberek követtek el. Egyik ismert eset volt Nogi generális harakirije. Sokat írtak a tapok még Kameo Araki hajós-kapitány harakirijéről. Ő volt a nankingi japán védőrségnek a parancsnoka. 1927 március 24-ikén kínai bolse-

visták megrohanták Nanking városát, fosztogattak és megtámadták a japán városrészt. A japán zászlót összetépték és a sárba dobták. A katonai méltóság azt követelte volna, hogy Araki a bolsevikiekre lövessen, de ezt nem tette, mert ilyen beavatkozás csak ártott volna a japán polgárságnak. Azt hitte, ha rájuk lövetett volna, akkor a felháborodott bolsevikiek az egész japán kolóniát lemészárolták volna. A nankingi japánok később halált adtak a kapitány bölcsessége miatt.

A következő napon a kapitány jelentést tett Sanghaiban a flottaparancsnoknak az eseményekről és bevallotta, hogy a japán alattvalók életének megemlézése érdekében feláldozta a japán lobogó becsületét. Mégis, amikor másnap reggel a japán nemzeti lobogót felhuz-

ták a „Tone” nevű hadihajóra, Araki kapitány öngyilkosságot, harakirit követelt el önmagán. Ezzel be akarta bizonyítani, hogy nem személyes bátorság hiánya miatt tiltotta meg a kínaiak közé való lövetést. Amikor 1869-ben egy képviselő a japán nemzetgyűlésen a harakiri eltörlését követelte, a megjelent képviselők közül kétszázán ellene szavaztak és csak hárman támogatták. A nemzetgyűlés azzal indokolta magatartását, hogy a harakiri nem egyéb, mint a nemzeti szellem glóriája. Mégis minden ellenkezés dacára később hivatalosan eltörlték a harakirit. De nem lehetett eltüntetni a harakiri mélyebb értelmét, a lelkiismeret szavát. A japán úgy érzi, hogy ő maga a nemzet egy része. Az ő becsülete pedig egyenlő a nemzeti becsülettel.

## Árvizveszedelem fenyegeti Ruszinszkót és Keletoszlovenszkót

Kassa, márc. 20. A hirtelen beállott meleg időjárás következtében Keletoszlovenszkóban és Ruszinszkóban megduzzadtak a folyók és árvizveszedelem állott be. Buztyaháza közelében a Tereblye folyó vízállása egy nap alatt 170 centiméterrel emelkedett. De veszedelmes méreteket öltött a Tisza áradása is. Tiszaujlakon a Tisza vízállása 305 centi méterért el és még egyre emelkedőben van. Az ungvári hidrográfiai intézet a

magas vízállásról ma értesítette a romániai és a magyarországi hatóságokat. A legutóbbi napok esőzései következtében erősen megduzzadt a Labore vize is, aminek következtében majdnem elkerülhetetlennek látszik az árvíz. A folyó több helyen kilépett medréből, szerencsére azonban nagyobb károkat még nem okozott. A esendőrség és a katonaság a veszélyeztetett községekben állandó készenlétben van.

## Hat hónaptól három évig terjedhető börtön büntetéssel sújtják a hitelrontókat

A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége elkészíti a hitelinformációs irodák szabályozásáról szóló törvénytervezletet

Cluj-Kolozsvár, március 20. (Az Új Kelet tudósítójától.) — Bukaresti jelentések szerint a pénzügyminisztérium a köz- és magánhitel védelméről szóló törvénytervezetet már áttette e törvény előkészítő bizottsághoz. A kétszakaszos törvény a következőképp szól:

1. szakasz. Hat hónaptól két évig terjedő börtönbüntetéssel sújtják a rendszeres bírósgok által mindazok, akik levél, közlemények, hirdapok, brosurák, vagy élő szó útján oly tendenciózus, vagy hamis híreket terjesztenek, amelyek a hitelt megingatják, vagy a hitelre nézve veszélyt jelentenek.

2. szakasz. Egytől három évig terjedő börtönnel, vagy 20—200 ezer lei pénzbüntetéssel sújtják mindazok, enyhítő körülmények figyelembe vétele nélkül, akik hamis hírek terjesztésével az állam által garantált, vagy magánjellegű hitelintézetnél elhelyezett betétek kivonását az államiparok és a nemzeti valuta elérteletelenedését okozzák, vagy ezt megkísérlik.

Amint a törvénytervezet szövegéből kitűnik, az előirt drákói szigorúság szankciók nagyon széles téren nyerhetnek alkalmazást.

Vitán felül áll, hogy a törvénytervezet a hitelinformációs irodák működésére is vonatkozik, mivel a magánlevelek útján terjesztett hamis, vagy rosszindulatú hírszolgálatok is hatálya körébe vonja.

Hathatós védelmet fog nyújtani az új törvény a pénzintézetek számára is, de egyben lehetővé teszi azon esetek megismétlésének a kiharozását is, hogy az állam valutáját spekulációs célokból lerontani megkísérelték.

A kormány azonban nem áll meg ennél a lépésnél a hitellellet biztosítása érdekében. Az iparkamarák szövetsége a kormányval karöltve már dolgozik annak a törvénytervezetnek a megszervezésén, amely a hitelinformációs irodák működését szabályozza és ellenőrzi.

## Az orosz munkás életnivója a legalacsonyabb az egész világon

Hihetetlenül alacsony munkabérek — irtózatoss drága élelmiszerek jegyrendszer és példátlan szigorú munkafegyelem

Stockholm, március 20. G. Wjerin, a közismert svéd nemzetgazdász, aki eddig égis magasztalta a szovjetgazdálkodást, most elszöntöt töltött Szovjet-országban, ahol állami költségén gyűjtötte össze az adatokat a munkások életnivójáról. Wjerin most rendkívül érdekes könyvben számol be Oroszországban szerzett tapasztalatairól, ami egyben a legszigorúbb és a leglesújtóbb kritika a szovjetrendszerrel.

Wjerin könyve azért keltett bolsevik körökben feltűnést, mert a szovjet e könyv megjelenése alkalmából kezdte meg európai és amerikai forradalmi akcióit.

Wjerin szerint a szovjetzetekben — magánkereskedelem nincsen — középminőségű áruk árai a következők:

Fehérkenyér kg.-ja	—80
Barnakenyér kg.-ja	—35

Hus kg.-ja	—80—125
Szalonna kg.-ja	250
Rizs (mascedrendü) kg.-ja	—50
Dara kg.-ja	1.—
Vaj kg.-ja	2.90
Koekacukor kg.-ja	—70

Az áraknál figyelemmel kell lenni arra, hogy a szovjetállam bankja a rubel árfolyamat mesterségesen tartja, mert annak valódi értéke egyharmada a jegyzett értéknek. A rubel értéke a szovjetbank szerint egy fél dollar, azonban a vásárló- (tényleges) értéke a német márká és az osztrák schilling között ingadozik.

Nyilvános éttermekben az ételek árai (1929. június 1-én) a következők: adag marhahús —50 rubel, 3 tojásból rántotta —60, böfötök 1.10, pohár tej —15, fehér kávé —30 rubel.

Az ipari cikkek árai a következők:

## Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt. CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám.

Fiókjai: Dás, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárád és Temesvárt

Saját tőkái 141 millió lei.

Affiliált intézetei: Tordaanyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Szász-elyudvarhelyen, és Sz.-Keresztúron, Szászregenyvidéki Takarékb. és Hitel r.-t. Szászregenyben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruaktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad.

Kérje mindenütt

Dreher-Haggenmacher

# tavaszi sörreik

Elsőrangú minőség!!

Férfiöltöny	Rubei 35.—
Barna félcipő	13.50
Női cipő	20.—
Női felöltő	57.50
Női ing	6.60
Mosdószippan drb.-ja	0.20—0.50

E horribilisan magas árakkal szemben a munkások és alkalmazottak havi átlagos bérei a következők:

	Rubei havonta
Segédmunkás	45—60
Képzett akkordmunkás	80—120
Elsőranguan képzett akkordmunkás	120—150
Mester	150—200
Hivatalnoknő	50—75
Könyvelő	100—
Elárusító	65—
Vasúti tisztviselő	45—75
Tanító	50—80
Tanár	120—180
Specialista (mérnök stb.)	300—800

Mindezekből tehát kétségtelenül megállapítható, hogy az orosz munkás életnivója a legalacsonyabb az egész világon, mert az átlagbérek a legalacsonyabbak, viszont az élelmiszer és egyéb közszükségleti cikkek árai a legmagasabbak és így az orosz munkás munkája fejében a legkevesebbet kapja.

Ezzel azonban még nincsen kimerítve az orosz paradicsomi állapot. Mert Oroszországban már esztendők óta jegyrendszer van. Az asszonyok éjjel-nappal ácsorognak a szövetkezeti boltok előtt, míg az egész silány kis élelmiszeradagot drága pénzért megkapják. Kenyeret naponta a nehéz testi munkát végző munkás 800 grammot kap. Munkanélküli csak 400 gramm kenyeret kap naponta. Cukrot háztartásonként havonta 1.50 kg.-ot kap a munkáscsalád. Vajat 700 grammot havonta a munkás. Akik szövetkezeteknek nem tagjai, csak 400 gramm vajat kapnak. Teát 50 gr.-ot fejenként, nem szövetkezeti tagok 25 grammot, szappant háztartásonként havonta 0.25 kg.-ot.

A jegyrendszer természetesen magával hozta a lánckereskedelmet. A liszt ára a csempészeknél 19—20 rubel! Tehát a munkás nem vehet többet havi keresetéből, mint 30—40 kg. lisztet!

A lakásviszonyok Szovjet-Oroszországban a legkétségbeesettebbek. Új házak az elmúlt 12 esztendő alatt egyáltalán nem épültek. Moszkvában általában a sokgyermekes munkáscsaládok szoba-konyhas lakásban laknak.

A munkaviszonyok, középeurópai viszonyok szerint a legrosszabbak. Csak akkord (darabszám) munka létezik és a munkásnak teljes szorgalommal, gépszerről kell dolgoznia, hogy a létminimumot megkeresse. Az új „Munkaszabály”, amely nemrég lépett életbe, olyan szigorú és megalázó a munkásra, hogy azt se hol sem lehetne alkalmazni. A szabályzat szerint azt a munkást, aki a munkafegyelmet megsérti, azonnal elbocsátják és hat hónapi sem munkát, sem szakszervezeti segélyt nem kap.

Oroszországban a munkásvédelem, a szociálpolitika egészen kezdetleges. Ezen a téren a szovjet teljesen elmaradt a középeurópai államok mellől. Azok a munkások, akik tagjai az állami szakszervezeteknek, amelyek nem függetlenek az államtól és a munkások érdekében semmit sem tehetnek, ha munkanélkül vannak, kapnak havonta (négy hónapon keresztül) 15—17 rubelig terjedő segélyt, szervezetlen munkás nem vállalhat munkát és nem kap semmiféle segélyt.

— Wilkins délsarki utazó megérkezett Newyorkba. Londonból jelentik: Wilkins délsarki utazó megérkezett Newyorkba. A kutató expedíció ez utján őt szigetét fedeztet fel. A Newyork Herald közlése szerint Wilkins közlebről megbízást kap arra, hogy a déli sarkvidéken amerikai állami meteorológiai intézetet létesítsen. Wilkins kijelentette, hogy legközelebbi útját tengeralattjárón teszi meg.

A ka B

Mayer Ebner ismét tárgyalás

Bucuresti-Buk szénátus ma déli Balfour emlékének Bratu elnök. Mironescu kült. mány több tagj. totta meg az ül. ban emlékezett. akiben az angol gyobb fiát veszt. tatott arra, hogy ráta volt Romá. a szenátus küldj. az angol kormán. lord családjának.

Mironescu kü. mány nevében p. fourt. Meltatja. képességeit, maj. Balfour a hábor. támogatója volt. külügyminiszter. azt a levelet, a. mint Anglia küll. ben az elhunyt. száll sikra Rom. A kormány rész. gol népek és k. őszintén osztózik.

Mayer Ebner

Klub nevében ti. az elhangzott.

Lord Balfour h. nemzetet sújtja, amely egyik leg. biztosabb támas. gol államférfiul. a nagy lord Jam. külügyminiszter. Rotschild báról. nemzeti otthon.

lag, a zsidó nép. épülő zsidó Pa. lett, amely a ne. garantálja a zsi. megteremtését.

virágzó élet sar. és mocsarak hel. hona egy új k. virágzásnak me. lord James Bal. Lord Balfour a. kódó volt egy s. eljön az idő, m. kenysége feledé. feledés fogja b. munkásságát is. örökké meg fog. Balfour emléké. sem felejtí el a. Tisztelet és sze. kének.

Niem. szede

Dr. Niemero. kezett nevében s. fourt, mint Rom. mutat arra, ho. a Biblia igaz h. azt, hogy a zsi. szíót kell teljes. Mély megillető. hoz, akik részt. four halála föl.

A szenátus a. emlékezésedet.

Ezután Mad. törvényjavaslat. gazdasági kama. misítésével kap. Gyárfas Elen. kezeti a pénzi. ruár 19-én bet. ra, amelyben a. osztrák-magyar. és a bírói letét. sürgette. Rámu. minisztérium n. vatal, amely a. narchia ügyein. kozott, ez a hiv. van hanyagol. A kamara ü. kormányparti. kijelenti, hogy. magatartása k. parasztpártot a. kal karöltve ve. lasztásokon.

A ka Balf

Dr. Lucian sz. zá ehhez a kér. Nottara ilfov. zik az ellen hog. ház szerdai ül.

# A kamara és a szenátus mai ülését Balfour emlékének szentelték

Mayer Ebner és Niemerower főrabbi nagy gyászbeszédei a szenátusban — Óriási botrányok közepette került ismét tárgyalásra a bukaresti tanácsválasztás ügye — Dr. Lupu és egy többégi képviselő viharos konfliktusa

Bucaresti-Bukarest, március 20. A szenátus ma délutáni ülését lord James Balfour emlékének szentelte a kormány. Strató elnök, Maniu miniszterelnök, Mironescu külügyminiszter s a kormány több tagjának jelenlétében nyitotta meg az ülést és kegyeletes szavakkal emlékezett meg Balfour lordról, akiben az angol nemzet egyik legnagyobb fiát vesztette el. Azután rámutatott arra, hogy az elhunyt igaz barátja volt Romániának. Javaslja, hogy a szenátus küldjön részvétáviratot ugyancsak az angol kormányra, mint az elhunyt lord családjának.

Mironescu külügyminiszter a kormány nevében parentálja el lord Balfour. Meltatja impónáló államférfiúi képességeit, majd rámutat arra, hogy Balfour a háború alatt és után mindig támogatója volt a román érdekeknek. A külügyminisztériumban ma is őrizzük azt a levelet, amelyet Balfour irt alá mint Anglia külügyminisztere és amelyben az elhunyt határozott formában száll sikra Románia követelése mellett. A kormány részvétét tolmácsolja az angol népnek és kijelenti, hogy Románia tisztán osztozik Anglia gyászában.

Mayer Ebner emlékbeszéde a zsidó nép nagy barátjáról

Mayer Ebner a Zsidó Parlamenti Klub nevében tiszta szívből csatlakozott az elhangzott részvétáviratokhoz. Lord Balfour halála nemcsak az angol nemzetet sújtja, hanem a zsidó népet is, amely egyik legőszintébb barátját, legbiztosabb támaszát vesztette el az angol államférfiuban. Az a levél, amelyet a nagy lord James Balfour, mint Anglia külügyminisztere 1917 november 2-án Rothschild báróhoz intézett, a zsidó nemzet otthon létesítésére vonatkozólag, a zsidó nép Magna Cartája és az épülő zsidó Palesztina élő jogforrása lett, amely a nemzetközi jog erejével garantálja a zsidó nép számára otthona megteremtését. Ha Palesztinában ma virágzó élet sarjad a kopár sivatagok és mozarak helyén, ha a zsidó nép otthona egy új kulturális és gazdasági virágzásnak megy elébe, úgy ez mind lord James Balfour nevéhez fűződik. Lord Balfour államférfi, író és gondolkodó volt egy személyben. Lehet, hogy eljön az idő, midőn államférfiúi tevékenysége feledésbe fog merülni és a feledés fogja borítani írói és filozófiai munkásságát is. A zsidó nép azonban örökké meg fogja őrizni szívében lord Balfour emlékét, mert a zsidóság sohasem felejtje el azt, aki vele jött tett. Tisztelet és szeretet lord Balfour emlékének.

Niemerower főrabbi gyászbeszéde

Dr. Niemerower főrabbi, a zsidó felekezet nevében szólalt fel. Meltatja Balfour-t, mint Románia barátját, majd rámutat arra, hogy az angol államférfi a Biblia igaz híve volt, aki felismerte azt, hogy a zsidó népnek milyen misztériót kell teljesítenie ősi otthonában. Mely megilletődéssel csatlakozik azokhoz, akik részvétüket fejezték ki Balfour halála fölött.

A szenátus állva hallgatta végig az emlékbeszédeket.

Ezután Madgearu pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett be a mezőgazdasági kamarai választások megsemmisítésével kapcsolatosan, majd Gyárfás Elemér szólalt fel és emlékezett a pénzügyminisztert ez év február 19-én beterjesztett interpellációjára, amelyben a postatakarékbetétek, az osztrák-magyar bank kincstári jegyei és a bírói letétek ügyének elintézését sürgette. Rámutat arra, hogy a pénzügyminisztérium mellett muködött egy hivatal, amely az osztrák-magyar monarchia ügyeinek likvidálásával foglalkozott, ez a hivatal azonban teljesen el van hanyagolva.

A kamara ülésén Adam aradmegyei kormánypárti képviselő szólalt fel és kijelenti, hogy Aradon a Magyar Párt magatartása kényszerítette a nemzeti pártot arra, hogy a liberálisokkal karöltve vegyen részt a községi választásokon.

A kamarában elparentálták Balfour lordot

Dr. Lucian szociáldemokrata szól hozzá ehhez a kérdéshez, majd Vasilescu Nottara ilfov megyei képviselő tiltakozik az ellen hogy dr. Lupu a képviselőház szerdai ülésén durva tónust használ

nált vele szemben, a városi tanácsválasztásokkal kapcsolatos beszédében.

Dr. Lupu: Nem fogom magam megtisztelni azzal, Nottara ur, hogy durva hangot használjak magával szemben. Egyébként is, ha beszédemben olyan szavakat használtam, amelyek ellenkezőnek a házszabályokkal, úgy utasítsanak rendre. Az elégtétel-kérésnek van azonban egy másik útja is, én azonban hiába vártam a segédét.

Vasilescu Nottara: El fogom küldeni őket!

Dr. Lupu: Várom őket!

Lupu és Vasile Nottara botránya

Vasilescu Nottara dühbe gurul és súlyosan sértő kifejezést használ Lupuval szemben. Lupu replikázik és percek

ken keresztül a legtriviálisabb sértések röpködnek a levegőben. Irtozatos zaj támad, a képviselők felugrának helyeikről, egyesek a padokat verik. A fülsiketítő zajban semmit sem lehet hallani. Az elnök percekig hiába próbálja csöngöttüjével, majd a kalapáccsal helyreállítani a rendet. Végül a kvestorok lépnek közbe és a nyugalom nagynehezen helyreáll.

Dr. Lupu kér szót és kéri Pop-Csiesó István elnököt, hogy a legszigorubb szankciókat alkalmazza Vasilescu Nottara ellen, aki megsértette édesanyja emlékét.

Pop-Csiesó István lord Balfour parentálja el rövid beszédében, majd

Mironescu külügyminiszter szólal fel és méltatja lord Balfour-t.

# Progromot rendezett egy regáti városkában egy antiszemita banda

Podul Iloaeiban megölték Davidovici nagykereskedőt és fosztogatni kezdtek a zsidók lakásaiban

Bucaresti-Bukarest, március 20. A regáti Podul-Iloaei városka zsidóságát egy antiszemita parasztközből összerobozott banda tartja reménytelenben. Ez a banda az elmúlt éjjel berontott a városkába, ahol formális pogromot rendez-

tek és megölték Davidovici nagykereskedőt, a meggyeszte ismert zsidó filantropot. Ezután fosztogatni kezdtek a zsidók házaiban, mire a város lakossága védelmébe vette a zsidókat és szembeállt a támadókkal, akik azonban a

Kreiter sváb képviselő a román-szerb határon történt kisajátítások ügyében kéri a földművelésügyi minisztert, hogy indítsa szigorú vizsgálatot.

Dr. Lupu ismét szót kér és kéri Maniu miniszterelnököt, hogy azon kegyeletes érzések alapján, amelyekkel Maniu édesanyja emlékével szemben viselkedik, a legszigorubb büntetésben részesítse Vasilescu Nottarát, aki megsértette az ő édesanyját.

A bukaresti választások epilógusa

Ezután Dem. Dobrescu, Bukarest főpolgármestere szólal fel és nagy beszédben ismerteti a bukaresti városi tanácsválasztások történetét és hosszu okfejtésben mutat rá arra, hogy a bukaresti választások során semmilyen visszaélés nem történt. Dobrescu a szocialista képviselők sürü ellentmondásai közepette fejezi be beszédét, amelyet a többség erősen megtapsol.

Ezután Anghelescu belügyi alminiszter válaszal a kormány nevében az ellenzéki támadásokra és hangsúlyozza, hogy a csendőrség és rendőrség sehol sem avatkozott be a választásokba.

# A miniszterelnök legfőbb gondja, hogyan szerezzen miniszteri tárcát Popovicinak és Ioanitescunak

Még mindig aktuális a kormány átszervezésének kérdése, de az elégedetlenkedők már megbékéltek

Bucaresti-Bukarest, március 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Rövidesen ismét esedékes lesz a kormány szélesebb körű átszervezésének kérdése. A kuliszszak mögött már folyának a tárgyalások, tanácskozások, egyelőre azonban teljesen bizonytalan, hogy ez a probléma megoldást nyer-e a beígért terminusra, vagy sem. Bizonytalan egyelőre nemcsak az, hogy mikor történik meg a kormány átszervezése, hanem az is, hogy egyáltalán megtörténik-e. Maniu miniszterelnök, Vaida belügyminiszter és Mironescu külügyminiszter Popovici Mihály lakásán tárgyaltak szombaton este erről a kérdéstről anélkül, hogy sikerült volna megállapodásra jutniok.

Nehéz helyzet csinálni Ioanitescunak

A „Cuvantul“ szerint Maniu miniszterelnök személyes hívei még mindig az átszervezés közeli megvalósításáról beszélnek. Ez mindenképp azert szükséges, hogy D. R. Ioanitescu miniszteri előléptetése elintézhető legyen. Ez az előléptetés az átszervezés könynyebbik részét képezi és mégis sok fejtörést fog okozni a miniszterelnöknek. Ioanitescu ugyanis a munkaügyi minisztérium élére aspirál, Raducanu viszont nem hajlandó elfogadni a berlini követelést és abba sem egyezik bele, hogy olyan reszort élére nevezzék ki, amelyhez nem ért. A közlekedésügyi minisztériumról van szó, amelyet Pan Halippa vezetett eddig ideiglenes megbízáttal. Pan Halippát a beszárabiai tartományi igazgatóság élére szeretné vizsont kinevezni Maniu annál is inkább, mert Moldovanu jelenlegi tartományi igazgató, akit dezertálással vádoltak meg a bukaresti lapok, benyújtotta lemondó levelét. Kérdéses azonban hogy Pan Halippa hajlandó-e átvenni a beszárabiai tartományi igazgatóságot.

Popovici Mihály ujra miniszter lesz

Az átszervezés súlypontja azonban minden kétséget kizáróan a Popovici Mihály-kérdés megoldása. A parlamenti többség követeli, hogy a volt pénzügyminiszternek szolgálatassanak elégtételt, Vaida Sándor szolidaritást vállalt minden tekintetben sógorával és ideiglenesen tekinti helyzetét a belügyminisztérium élén. Maga Maniu miniszterelnök is minden erejével azon van, hogy visz-

szahozza a kormányba Popovicit, aki évtizedeken keresztül egyik leghüségesebb és legodaadóbb munkatársa volt. Ezzel szemben a liberális lapok már hetek óta cikkeznek a volt pénzügyminiszter esetleges visszatérése ellen és a kuliszszak mögött azt suttoják, hogy ezek a cikkek felsőbb sugalmazásra íródnak. Sártaeanu régens ugyanis igen kínos helyzetbe kerülne, ha afelől volna kénytelen dönteni, hogy sógorának a kormányba való visszatérése inkompatibilis-e, vagy sem.

Popovici és Iunian is megbékéltek

Maniu miniszterelnök a szombat esti megbeszélésen szolidaritásra hívta fel a jelenlevőket. A miniszterelnök hivat-

kozott arra, hogy a kormány rendkívüli nehézségekkel kell az adott súlyos gazdasági és pénzügyi helyzetben megküzdnie és így sokkal inkább mint valaha van szükség arra, hogy a kormány a legteljesebb egységben végezhesse munkáját. Ugy látszik, hogy ez a felhívás visszhangra talált az elégedetlenek körében. A „Cuvantul“ úgy értesül, hogy Popovici Mihály már a napokban ismét meg fog jelenni a parlamentben, ahová be sem tette lábát, mióta távozni volt kénytelen a miniszteri székből. Ugyancsak valószínű, hogy külföldről való visszatérése után Grigore Iunian volt igazságügyminiszter is helyet fog foglalni a képviselők sorában.

# Katonai pompával temették Primo de Riverát

Madrid, március 20. Tegnap délelőtt tizenegy órakor óriási néptömeg jelenlétében temették Madridban Primo de Riverát. A volt diktátor holttestét ágyutalpra helyezték és így vitték a legnépesebb utvonalon, a Granvián katonai pompával a temető felé. Előzőleg a király is megjelent a ravatálnál, ahonnan könnyes szemmel távozott. A gyászmenetet repülőraj követte a levegőben. A San Izidoro temető előtt za-

jos botrány támadt, mert Primo de Rivera néhány száz híve hatalmába akarta keríteni a koporsót, hogy a városban körülhordozza. A sárnál a diktatura volt belügyminisztere, Martinez Anido tábornok mondott beszédet.

Primo de Rivera emlékiratait a buenos-airesi „La Nacion“ című újság közzé teszi. Az idézett lap bejelenti, hogy az emlékiratok közzétételét rövidesen megkezdi.

# Kalkutta főterén véres összeütközés volt a rendőrség és a tüntetők között

London, március 20. A lapokhoz Rangoonból érkezett távirati jelentések szerint a kizáttal vadolt Sen Gupta calcuttai lórdmayor perének mai törvényszéki tárgyalása idején a törvényszék épülete előtt nagy tömeg verődött össze s lármásan tüntetett az angol uralom és az angol intézmények ellen. A rendőri karhatalom a nagy tömeggel szemben teljesen tehetetlen volt, úgy hogy a katonai rendőrséget és csapatokat is igénybe kellett venni a tér megtisztítására. A rendesinálás nem ment simán. A tüntetők téglákkal, vasdara-

bokkal és fahusángokkal támadtak rá a karhatalmi csapatokra. A közelharcban több mint száz ember mindkét részen megsebesült. Számos letartóztatás történt.

London, március 20. Bombayból jelentik, hogy Ghandi tegnap Raasban népgyűlésen beszédet mondott. Az indiai nacionalista vezérhez egyre több lemondó irat érkezik, melyekben az angol szolgálatban volt indiai köztisztviselők bejelentik, hogy állásaikat oda-hagyták.

Endenütt  
Ggenmacher  
aszi  
breit  
minőség II  
Rubel  
35.—  
13.50  
20.—  
57.50  
6.60  
b-ja 0.20—0.50  
gas árakkal szem-  
alkalmazottak havi  
tkezők:  
Rubel havonta  
45—60  
nkás 80—120  
tt akkord-  
120—150  
150—200  
50—75  
100—  
65—  
45—75  
50—80  
120—180  
stb.) 300—800  
késztelenül meg-  
rossz munkás élet-  
bb az egész vilá-  
k a legalacsonyab-  
szer és egyéb köz-  
ai a legmagasab-  
nkás munkája fe-  
kapja.  
ninesen kimerítve  
i állapot. Mert  
szendők óta jegy-  
szonyok éjjel-nap-  
övetkezeti boltok  
lány kis éllemi-  
zért megkapják.  
éhez testi munkát  
mmot kap. Mun-  
m kenyeret kap  
ztartásonként ha-  
a munkásalad.  
avonta a munkás.  
k nem tagjai, csak  
ak. Teát 50 gr.-ot  
kezeti tagok 25  
ztartásonként ha-  
nészetesen magá-  
kedelmet. A liszt  
19—20 rubel! Te-  
t többet havi ke-  
g. lisztet!  
ovjetoroszország-  
obek. Uj házak az  
t egyáltalán nem  
általában a sok-  
ádok szoba-kony-  
középeurópai vi-  
rosszabbak. Csak  
unka létezik és a  
alommal, gépszé-  
gy a létminimu-  
„Munkaszabály“,  
tbe, olyan szigo-  
tasra, hogy azt se  
nazni. A szabály-  
st, aki a munká-  
zonnal elbocsát-  
em munkát, sem  
nem kap.  
unkásvédelem, a  
en kezdetleges.  
teljesen elmaradt  
ok mellől. Azok  
i az állami szak-  
k nem függetle-  
nkások érdeké-  
ek, ha munkanél-  
vonta (négy hó-  
rubelig terjedő  
nkás nem vál-  
kap semmiféle  
utazó megérke-  
lomból jelentik:  
zó megérkezett  
expedició ez ut-  
fel. A Newyork  
Wilkins köze-  
arra, hogy a déli  
állami meteoro-  
n. Wilkins kife-  
lebbi utját ten-

**A revizionista cionisták a cionista kongresszusnak még ez évben való összehívását kívánják**

## Londonban megkezdődött a Cionista Világszervezet Actionskomitéjének ülése

Vasárnap a Jewish Agency igazgatótanácsának gyűlése ül össze Londonban

London, márc. 20. Március tizenhatodikán, vasárnap Londonban tanácskozott a Cionista Világszervezet Actionskomitéja. Az Actionskomité tanácskozásai titkosak és újságírókat sem bocsájtottak a terembe.

A napirenden a következő tárgyak kerültek megvitatás alá:

A politikai helyzet megvitatása (London, Palesztina, Genf). Megtárgyalása a politikai javaslatoknak, köztük Meier Grossmann revizionista cionista vezér javaslatának a politikai komité kinevezése ügyében és a cionista kongresszusnak még 1930-ban való megtartása tárgyában.

Palesztina-budget és a pénzügyi helyzet (Keren Hájjeszód és az Emergency Alap munkássága). A pénzügyi javaslatok tárgyalása, főleg Adolf Bernhardt Bukaresti javaslata a bevándorlás finanszírozásáról.

A földpolitika problémái. A Jewish Agency munkája. A diaszpóra munkájával kapcsolatos problémák: 1. Héber kulturmunka, 2. A Comité des Delegations Juives jelentése Szervezeti problémák. A hollandi cionista szervezet javaslatára kisebb szövetségek megalakítása tárgyában. Megüresedett helyek betöltése.

Megnyitják az ülést

Az ülést, amelyen az Aktionskomité majdnem minden tagja megjelent, Leon Motzkin elnök nyitotta meg. Mindenekelőtt elpártolt az Aktionskomité nemrög elhunyt két tagját, dr. Leon Reich (Lemberg) és Jan Fischert (Antwerpen). Ezután a gyűlés nevében Motzkin elnök részvételt fejezte ki Dzingoffnak, Tel Aviv polgármesterének feleségének elhalálozása alkalmából. Motzkin ezután a gyűlés programját vázolta és közölte, hogy elsősorban a föld és kolonizációs kérdéseket kell tárgyalni. Közölte, hogy a tárgyalások bizalmas természetűek és csak később fognak hivatalos kommunikációt kiadni egy szerkesztő-bizottság ellenőrzése mellett. A bizottság tagjai Arlosoroff, Glückson és Soskin.

Minél több földet

Usschischkin, a Zsidó Nemzeti Alap vezetője jelentést tesz a Keren Kajem helyzetről és a földvásárlások problémájáról. Kijelentette, hogy a gyűjtés munkája elég élénk volt, mégis szükség van nagyobb megerőltetésre az alapok érdekében. Sok alkalom adódik a földek vásárlására és éppen azok, akik a zsidók ellen agítálnak, most szívesen kínálják vételre a földeket. Nincs különös ok az aggodalomra és ha a zsidó munka erősebb tempóban menne előre, a feltornyosult akadályok ellenére is végre lehetne hajtani a közeljövőben egy nagyobb földvásárlást. Tiltakozik a palesztinai közigazgatás által támasztott nehézségek miatt és követeli a zsidóság teljes jogait az országban. A Keren Kajem földvásárlásai főleg arra szolgálnak, — úgymond — hogy elhárítsák a telekspekulációt. Felhívja az Aktionskomité, gondoskodjék, hogy a Zsidó Nemzeti Alap munkája ne kerüljön kizárólag a cionista ifjuságra és asszonyokra, hanem minden ország cionista vezetői is vállalják felelősség mellett ezt a munkát. Usschischkin beszéde végén több javaslatot terjesztett be a Zsidó Nemzeti Alap megerősítésére. Néhány javaslat az Amerikában és más országokban felveendő kölcsönre vonatkozik, hogy ezekből a kölcsönökből nyomban végre lehessen hajtani a Nemzeti Alap programját. Javasolja többek között, hogy a Palestine Emergency alap pénzéből 100 ezer fontot fordítsanak földvásárlásra.

**A kolonizáció használ az araboknak**

Dr. Artur Ruppin husz éves palesztinai tapasztalatai alapján tiltakozik az ellen, mintha a zsidó kolonizációs munka az araboknak ártott volna. Minden földvétel alkalmával az arabok érdekeit a leg gondosabban mérlegelték. Nagyon sajnálja, hogy az arab agitáció azt a hitet tudta kelteni a palesztinai arabok között, hogy az arab paraszt szenvedni kénytelen a zsidó kolonizáció alatt.

Dr. Ruppin beszéde további során kri-

tizálta a kormányt, amelynek nincs megállapodott földpolitikája és nem akarja megérteni, hogy a zsidó kolonizáció áldásos volt az arab parasztságra. Minden különös nehézség nélkül és anélkül, hogy az arab parasztságnak ártanánk, 50 ezer zsidó családot lehetne rövid idő alatt letelepíteni. Ennek a keresztülvitelére azonban a Jewish Agency budgetjének évi 1,500,000 font sterlingre van szüksége. Dr. Ruppin Weizmannnak arra a kérdésére, hogy milyen idő alatt lehet az 50 ezer zsidó családot Palesztinában letelepíteni, kijelentette, hogy a közeli tíz évben a letelepítési akciót be lehet fejezni.

A délutáni ülésen a kolonizáció kérdéseit tárgyalta. Dr. Arlosoroff a munkások nevében kijelentette, hogy a kolonizációs kérdések igen fontosak. Sajnálja, hogy az utolsó kongresszus óta elmúlt év alatt alig történt kon-

struktív munka. Követeli, hogy az el-lanyhult tempó helyébe megint a régi munkakedv lépjen.

**Március 23-án összeül a Jewish Agency igazgatótanácsa**

Londonból jelentik: Vasárnap, március 23-án a Jewish Agency igazgató-sági bizottsága három napra terjedő ülést fog tartani, a következő napirendel:

1. A Jewish Agency szervezete és az igazgatósági bizottság funkciói.
  2. Költségvetés és pénzügyi kilátások.
  3. A gazdasági helyzet és a gazdasági tevékenység Palesztinában.
  4. Földpolitika.
  5. Politikai ügyek.
- A Jewish Agency igazgató bizottságának ülést óriási érdeklődés előzi meg cionista és Jewish Agency körökben is.

## A Banca Nationala hajlandó a CFR-nél beraktározott gabonát leszámítolni

Sikerült megoldást találni a gabonakivitel finanszírozására

Bucuresti-Bukarest, március 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány gazdasági bizottsága tegnap este 7 órakor ülést tartott a pénzügyminisztériumban. A bizottság a gabonakivitel finanszírozásával kapcsolatosan tudomásul vette a Banca Nationalának átiratát, amely szerint a bank hajlandó-gabonát mutatkozni a CFR-nél beraktározott gabona értékét leszámítolni megfelelő garanciájú váltókra.

A delegáció ezután elhatározta, hogy

dr. Antipat, aki a lengyel-román gazdasági tárgyalásokon Romániát képviselte, kiküldi a német-román kereskedelmi tárgyalások bizottságába, hogy a német-lengyel egyezményvel kapcsolatos és Romániát érintő pontoknál szakértelmével a megegyezésnél közreműködjék.

A bizottság egyben sürgősen kívánatosnak mondotta ki az olasz-román kereskedelmi konvenció mielőbbi ratifikálását.

## Moreniben újabb borzalmas szondarobbanás történt

Az oltást vezető Lazar mérnököt azzal vádolják, hogy eltulajdonította egy mérnök oltókészülékének tervét

Bucuresti-Bukarest, március 20. Moreniben tegnap délelőtt tizenegy órakor újabb szerencsétlenség történt. A szonda szájtól mintegy 60 lépésnyire egy munkáscsoport foglalatosságot az oltókészülék felszerelésén, amikor hirtelen gázerupció történt, a munkásokat tüzes láng borította el. Több, a helyszínről közel tartózkodó kiváncsi polgár rémülve látta, hogy a munkáscsoport tagjai a kiömlő gáztól és tüztől alétlan feküsznek és segítségért futottak. A mentők 5 munkást vettek gondozás alá, akik mellükön, kezükön és arcukon szenvedtek súlyos égési sebeket és beszállították őket a ploestii kórházba. Az erupció következtében az égő szonda szájtához vezető alagut ismét meg-

telt gázzal s az új kitérés helyén egy másik lángoszlop tünt fel.

Tegnap egyébként a ploestii törvény-szék egy szakértő bizottsága járt a moreni tűz helyén, hogy megvizsgálja az oltási munkálatokat vezető Lazar mérnök készülékét. A mérnök ellen ugyanis feljelentést adtak be, hogy az oltási terveket egy mérnöktársától eltulajdonította. Lazar a bizottság tagjait nem engedte közel felszerelés alatt álló készülékéhez, hanem csak a terveket adta át azzal a megjegyzéssel, hogy azok hasonlítanak talán a feljelentő terveihez, de saját munkájának eredményei. Ebben az ügyben a törvényt-szék rövidesen dönteni fog.

## Nagy társadalmi botrány Németországban

A potsdami kormányelnök felesége önbetöréseket követett el és egy biztosító társasággal kifizettette a kártérítést

Berlin, márc. 20. Momm potsdami kormányelnök felesége körül támadt botrány egy a pszichológusokat, mint a büntetőhatóságokat súlyos feladat elé állítja. Eleinte azt hitték, hogy Mommné önbetörései kleptomániájának következménye, avagy a betöréseket azért követte el, hogy a potsdami kereskedők-nél adósságait kifizesse. Most azonban kiténik, hogy az Aachen-müncheni tűz-biztosító társaság, amelynek a kormányelnök betörés ellen biztosítva volt, mint egy 6-8 ezer márkával károsodott meg. Momm kormányelnök ugyanis saját maga tette meg a följelentést a biztosító társaságnál, abban a hiszemben, hogy valóban idegenek követték el a betörést. Mommné lopásai és egyszersmind a biztosítási család annál kevésbé ért-

hető, miután a Momm-család vagyonos és minden időben elég készpénzzel rendelkezett. Mommné tegnapi vallomása szintén rendkívül zavaros. Eszerint a biztosítási családokat azért követte el, hogy a pénzt vallásos célokra fordítsa. A rendőri nyomozás most arra irányul, hogy mindezt bebizonyítsa. A biztosító társaság három ízben fizetett a Momm-családnak állítólagos betörések miatt kártérítést. A kormányelnök már első ízben azon gyanújának adott kifejezést, hogy lakói közül követte el valaki a betörést. Amint megtudta, hogy saját felesége a tettes, súlyos ideggyengeséggel és be is adta lemondását. A rendőrség nyomozása megállapította, hogy Momm-nának segítőtársa is volt, aki a különböző ezüsttárgyakat a potsdami keres-

kedőknél eladta.

Ez pedig a kormányelnökségi hivatal egyik magasrangú tisztviselője volt, aki kijelentette, hogy a különböző tárgyak eredetéről mit sem tudott. A magasrangú hivatalnok gyakran megjelent a kormányelnök házában és amint Mommné egy ízben kijelentette, hogy fölösleges ezüstje van, önként ajánlkozott fel az ezüsttárgyak eladására. Mommné másik kíségető társa egy potsdami kis örösület tulajdonosa volt, aki nek üzetében az ezüsttárgyak egy részét meg is találták. A többi lopott tárgyakat a ház padlásán találta meg a nyomozást végző rendőrség. Jogilag az a helyzet, hogy Mommné a biztosítási csalást valóban el is követte. Azáltal, hogy a kormányelnök a biztosító társaság kárát megtéríti, feleségének felelősségére vonása nem maradhat el. Így Mommné ellen család miatt már meg is indult az eljárás. Mindenekelőtt elmebeli állapotát fogják megvizsgálni.

## Nem szovjet repülőgép szállott le Kostancában

Bucuresti-Bukarest, március 20. A bukaresti lapok nyomán az Uj Kelet is közölte azt, hogy Konstancában egy olasz repülőgéppel orosz repülőgép vagy utasok tettek volna látogatást. Ezekre a hírekre a hadügyminisztérium a következő felvilágosítást közli:

Az olaszországi Savoya típusú repülőgépeket előállító gyár Európa egyik legnagyobb gyára, amely az elmúlt év folyamán Romániának is ajánlatot tett bizonyos típusú repülőgépek szállítására. Közben az annakidején felajánlott modellen bizonyos változtatások történtek, amelyeket a gyár magán a Savoya repülőgépen kívánt bemutatni a román katonai aviatika vezetőinek. E célból érkezett Konstancába a Savoya gép olasz pilótával, olasz mérnökkel és konstruktorokkal. Minden egyéb, ami orosz utasokról és azoknak Konstancában való tartózkodásáról a lapokban megjelent, teljesen fantasztikus és valószínűleg onnan eredhetek, hogy az olasz gyár a Savoya gépeket nemcsak Romániának, hanem más országoknak is, köztük Oroszországnak is felajánlotta és szállítja.

## Salgó Magda képkiallítása

Egy fiatal festőművész nő tárlata nyílt meg tegnap a kolozsvári várme-gyei prefektúra üvegtérképében. Egy fiatal festőnő, akit azonban a beérkezett művészek mértékével kell és lehet is mérni. Salgó Magda tizennyolc éves mindössze és máris egyéniség. Ami iskolásság van a képein, az csak tudása javára szolgál és nem egyéni élet-és természetlátása rovására. Ami legfeltűnőbb képein, az a figurális, a mozgás iránti előszeretete. Meglepő, hogy témái milyen invenciózusak és bőségtől duzzadók. Hangulatainak alaptónusa: komoly, sőt itt-ott komor. Figurái erőteljesek, mintegy egyéni törékenységek lélektani kompozíciójaként. De tud szubtilis és gyöngéd is lenni, mint azt „Gretchen” című, neo-primitív stílusban festett képe, valamint „Fehér ruhás lány” című képe is igazolja. Figurális képein — díszletre legyen mondva — erősen hajlik a szociális témák felé. A „Proletárszony” és „Munkás” című képei a legjobb alkotásai közül valók. Mozgás- és színlátása eredetiségének és erőteljességének legeklatánsabb bizonyítéka a „Vásári jelenet” című kép. Felkészült rajztudásról és festéstechnikáról beszél „Akt-tanulmány”. Megkapó, sőt meglehető, kontempatív mélységeket megérezhető „Öreg zsidó” c. képe.

A tárlat, mely mindössze néhány hónap terméket foglalja magában, sok-sok színes szónál többet beszél a fiatal művészről elhivatottsága mellett. Mégis hangsúlyozni kell, hogy Salgó Magda nem a szokványos tehetségek közé tartozik, fejlődési lehetősége szinte beláthatatlan. Bizonyos, hogy legközelebbi tárlata a jelenleginél is nagyobb meglepetéseket fog hozni.

A tárlat egész nap nyitva van és díjtalanul megtekinthető. (s.)

**Meghalt az utolsó horvát bán**

Zágráb, március 20. Laginja Matko, az utolsó horvát bán tegnap 78 éves korában meghalt. A volt bán Isztria-ban született. Tagja volt hosszabb időn át az osztrák tartománygyűlésnek. A világháború befejezése után jugoszláv állampolgár lett, ahol a centralista alkotmány életbe léptetéséig viselte a horvát bán méltóságát.

**A k a**

Cluj-Koloz Kelet tudósított az Uj Kelet március 5-történt vértámadata Moldován a gyilkos éjszaka látott egy ahonnan sz Moldován rán elmond koromszóból támadta őt menekült e Minden jel ter bünső Moldován hatóságok fogházába sa vált Mo amikor Ke zis folytán kossággal talált vértát vérvél

Ezenkívül háromszáz vérről átitta kosság reg Kernbach hogy a pap Milica, se ter testéből el a nyomó ségtelen, h megállapít lentett a n

Drăghici és Chendi nagy energi ismeretlen Moldován

Igy jutott Gombos József Ferenc megálláság éjszaka féle vendég ugyanabban kor a két o koresmát. kedő híre rendezett v zó közegek lyezték a k igen gyanu tanusítottat 8 óra után utcára.

A nyomozó szöttek a g ját. A felg különböző resztül Dro posan komi a ponthoz, mondva a teljes valós lyal borított

Úr Tegnap s öröm színb Tégla-utca bos József világra. Ejj ban fagyos át a család telen Drag posan, Che jelentek me küszöbén. A vették Gom Ferenc K lakására m központi re ben vallató akik a ké beismerték hogy ők k gyilkosságo

Ma regge irányítása József és B akik töredé kosság rész

Mo Miután b bünsősege e mester árta tantin előtt börtönének

# A kolozsvári rendőrség teljes fényt derített a Kül-Magyar-utcai gyilkosság rejtélyére

Nem Moldován őrmestere, hanem két hostáti munkás gyilkolta meg Milica őrmestert  
Letartóztatták a gyilkosokat, akik bevallották tettüket

*Cluj-Kolozsvár, március 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.)* Részletesen foglalkozott az Uj Kelet a Magyar-utcai, március 5-éről, 6-ra virradó éjszakai történet véres gyilkossággal, amelynek áldozata Milica Petre kolozsvári szanitéz-őrmester volt. A nyomozás szálai Moldován Constantin őrmesterre tereltek a gyilkosság gyanúját, aki a kritikus éjszaka a meggyilkolttal együtt mulatott egy Magyar-utcai koreszmában, ahonnan szintén együtt távoztak el. Moldován őrmester a kihallgatások során elmondta, hogy amint kiléptek a koreszmából két ismeretlen egyén megátámadta őket, ő súlyosan megsebesítve menekült el a támadás színhelyéről. Minden jel azonban Moldován őrmester bűnössége mellett tanuskodott. Moldován őrmestert őrizetbe vették a hatóságok és a kolozsvári hadbírószék fogházába zárták el. Már-már bizonyossá vált Moldován őrmester bűnössége, amikor Kernbach professzor véranalízis folytán megállapította, hogy a gyilkossággal vádolt őrmester zubbonyán talált vérfoltok azonosak Moldován saját vérel.

### Az áruló papírdarab

Ezenkívül a gyilkosság helyszínétől háromszáz lépésnyi távolságban egy vérről átitatott papírt találtak a gyilkosság reggelén a nyomozó közegek és Kernbach professzor megállapította, hogy a papírdarabon talált vér se nem Milica, se nem pedig Moldován őrmester testéből származik. Bar nem ejtették el a nyomozás eredeti fonálát, de kétségtelen, hogy Kernbach professzornak megállapítása döntő fordulópontot jelentett a nyomozás menetében.

### A nyomozás új szálai

Drăghiciu rendőrigazgató, Marposan és Chendi komiszárok irányítása mellett nagy energiával folyt a nyomozás az ismeretlen támadók irányában, akikre Moldován hivatkozott.

Igy jutottak el a nyomozás szálai Gombos József napszámos és Butyka Ferenc mechanikus személyéhez, akikről megállapítást nyert, hogy a gyilkosság éjszakáján a Magyar-utcai Szilágyi féle vendéglőben mulatoztak és onnan ugyanabban az időben távoztak el, amikor a két őrmester elhagyta az említett koreszmát. Gombos József bieskás verekedő hírében állott, aki már több ízben rendezett véres botrányokat. A nyomozó közegek állandó megfigyelés alá helyezték a két ember lakását. Mindketten igen gyanús és titokzatos magatartást tanúsítottak, futva jártak az utcán, este 8 óra után egyikük sem mozdult ki az utcára.

A nyomozás szálai egyre sürbben szőtték a gyilkosság gyanújának hálóját. A felgyülemlett adathalmaz és a különböző nyomok labirintusain, keresztül Drăghiciu rendőrigazgató, Marposan komiszár végre elérkeztek ahhoz a ponthoz, amely — dicséretére legyen mondva a kolozsvári rendőrségnek — teljes valóságot derített a ködös homálylyal borított gyilkosság rejtélyére.

### Űröm vegyül a családi örömben

Tegnap este nyolc órakor családi öröm színhelye volt Gombos József Teglas-utca 11 szám alatti lakása. Gombos Józsefnek leánygyermekét hozott a világra. Ejszaka tizenkét órakor azonban fagyosleheletű ijedelembe esott át a családi öröm mómora, amikor hirtelen Drăghiciu rendőrigazgató, Marposan, Chendi és Craian komiszárok jelentek meg Gombos József lakásának küszöbén. A rendőri közegek őrizetbe vették Gombos Józsefet, majd Butyka Ferenc Kül-Magyar-utca 179 számú lakására mentek és mindkettőjüket a központi rendőrségre kísérték. Utközben vallatásra fogták a két cimborát, akik a keresztkérdések pergőtüzében beismerték bűnüket és bevallották, hogy ők követték el a Magyar-utcai gyilkosságot.

Ma reggel Hatiegan rendőrprefektus irányítása mellett történt meg Gombos József és Butyka Ferenc kihallgatása, akik töredelmesen elmondották a gyilkosság részleteit.

### Moldován őrmester kiszabadul

Miután beigazolódott a két munkás bűnössége és a gyilkossággal vádolt őrmester ártatlansága, Moldován Constantin előtt megnyitották a hadbírószék börtönének rácsos ajtaját.

Ma délelőtt 11 órakor a gyilkosság helyszínére kísérték ki Gombos Józsefet és Butyka Ferencet. A helyszínen megjelentek Kernbach professzor, Stavrica katonai ügyész, Drăghiciu rendőrigazgató, valamint a kolozsvári rendőrség és a kolozsvári hadbírószék számos magasrangú tisztje. A helyszínen rekonstruálták a véres gyilkosságot.

Gombos József el-elesülő hangon és remegő gesztusokkal mondogta el a gyilkosság részleteit. Halkan, szaggatottan beszélt és lassu tempóban felrajzolták a szörnyű gyilkosság véres kontúrjait.

### A gyilkosság előzményei

A kritikus éjszakán Gombos József egy Kiss Sándor nevű asztalossal mulatozott a Szilágyi-féle vendéglőben. Butyka 11 órakor lépett be a koreszmába és Kiss meginválta őt asztalukhoz. Tizenkét órakor a Bene-féle koreszmába

vonultak át, ahol tovább folytatták az ivást. Két órakor, záróra folytán kénytelenek voltak elhagyni a koreszmát. Miután Kiss hazakísérték, a Szent Péter-templom mellett haladva, hazafelé igyekeztek. A Magyar-utca jobboldalán haladt Gombos József és Butyka Ferenc és a baloldali 104 számú ház előtt pillantották meg a két őrmestert, akik itt állapokban dőlögöztek az ut szélén. Gombos és Butyka a szembenlévő 133-as szám alatt lévő Pradul verde faraktár előtt állottak meg, mire Milica őrmester feljűk kiáltott:

— Hajtsd a szamarat.

### A tragikus fordulat

A két részegember sértőnek találta ezt a kijelentést és Butyka kérdőre vont az őrmestert. Gombos is átment a másik oldalra, ahol szóváltás keletkezett az őrmesterek és a két munkásember között. Milica őrmester a kérdőrevonás

válaszsképen a rendőrségre invitálta Butykát és Gombost.

A szóváltás hevében verekedéssé fajult az ügy, melynek folyamán Milica őrmester öklével többször hasbavágta Gombost, Butyka előbb követ hajított az őrmester felé, majd kést rántott elő és bajtársának segítségére akart sietni, mire Moldován őrmester derékszíjával súlyos ütést mért Butyka fejére. Gombos vallomása szerint ő menekülni igyekezett, de Milica őrmester megragadta balkezét, mire ő kést rántott elő eszmájából és hirtelen fordulattal az őrmester nyakába szurt. A hatalmas kés hat centiméter hosszú sebet ejtett az őrmester nyakán és keresztül döfte a szerencsétlen ember gégéjét. Az őrmester vérről elborított arccal terült el az uttest közepén. Gombos vallomása szerint Moldován ott maradt a helyszínen, ők pedig elmenekültek. Gombos hazasietett és egy trágyadombba elásta a gyilkos kést.

Moldován őrmester a helyszínen történt szembesítés folyamán megerősítette Gombos és Butyka vallomásának legfőbb részleteit.

A két munkást az aktákkal együtt holnap reggel átkísérik az ügyészségre. (d. h.)

## Ujra fellángolt a véres polgárháboru Kinában

# A kínai felkelők birtokukba vették Pekinget és Tiencsint

Feng Hju Sziang csapatai a nankingi kormány ellen akarnak vonulni  
A mandzsuri kormány semleges álláspontra helyezkedett

London, március 20. A Daily Telegraph tudósítója a kínai polgárháboru újraéledéséről ad hírt. E szerint a felkelők birtokba vették Pekinget és Tiencsint és most szervezés alatt álló seregükkel meg akarják kezdeni az előnyomulást dél felé a nankingi kormány csapatai ellen.

A felkelők, kiknek vezére az állítólagos fogságából szabadult Feng Ju Hsziang marsall a Peking és Tiencsint közötti területen mindenütt elmozdították

állásaikból a délkeleti kormány közigazgatási hivatalnokait, birtokukba vették a vasutat és postát és elkoboztatják azokat a lapokat, amelyeket Csang Kai Sek kormányának érdekeit szolgálták, Feng tábornagyot Sanszi és Honan tartomány katonai főparancsnokává proklamálták és a tábornagy kijelentette, hogy a délkeleti kormány uralmának megtörését tűzte ki feladatául.

A nankingi kormány hívei Pekingben

a külföldi követésekre menekülnek és a még fennálló exterritoriális koncesszióterületeket árasztják el.

A tudósító azt az információt kapta, hogy az újjáéledő polgárháboruban a mandzsuri kormány semleges álláspontra helyezkedett, amit Nankingban arulásnak minősítenek, mert a mukdeni kormányt szerződése kötelezné a délkeleti kormány támogatására, ha ezt támadás érne.

# Az egész világ zsidóságát gyászbaborította Balfour lord halála

Palesztinában órákra megállt a munka, amikor a halálhír megérkezett. Az erdélyi zsidóság országsszerte gyászünnepeket rendez. Szombaton temetik az angol birodalom és a zsidó nép nagy halottját

*Cluj-Kolozsvár, március 20. (Az Uj Kelet tud.)* Balfour James lord halálának híre mély gyászbaborította Erdély és Bánát zsidóságát is. Ennek az országnak a zsidóságában még elevenen él az a tomboló ujjongás, az a leírhatatlan lelkesedés, amelyet a Balfour-deklaráció megjelenése váltott ki belőle. Amikor a zsidó nép legújabb történelmének ez a korszakot jelentő politikai okmánya nyilvánosságra jutott, még javában tombolt a világháboru véres forgataga és a központi hatalmak országaiban, de különösen a külvilágtól szigorúan elzárt erdélyi területeken ugyszólván senki sem tudott róla. Csak a nagy összeomláskor, 1918 végén tudta meg az erdélyi zsidóság, hogy Keleten ismét felragyogott a zsidó nép csillaga és ennek a csillagnak fényét lord Balfour gyújtotta az ő világhírűvé lett deklarációjával, amely 2000 éves hontalanság után ismét hazát adott a világon szét-szórt zsidó népnek.

Most, hogy a zsidó népnek ezt a nagy barátját elragadta a halál, Erdély zsidó népe, amely mindig a legmélyebb háláérzettel volt eltelve lord Balfour iránt, fokozott mértékben érzi azt a veszteséget, amely a zsidó népet, a zsidó nép újjászületésének ügyét érte. A végtelen gyász jeléül az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kezdeményezésére az egész országban hódolni fognak a nagy halott emlékének. Az összes cionista helyi csoportok március havában gyászünnepeket rendeznek Balfour lord emlékére, azonkívül pedig az egyes hitközségek is gyászistentiszteleteket fognak tartani a zsidóság halott nagy barátjáért.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége külön gyászülés keretében fog áldozni Balfour lord halatának

emlékének és külön átiratban fogja a kolozsvári angol konzulátus utján a brit kormánynál kifejezésre juttatni az erdélyi zsidóság mély és osztatlan részvétét. A kolozsvári zsidóság nevében a hitközség vezetői és főbbjai fognak hivatalosan kondoleálni Anglia kolozsvári képviselőjénél. Szombaton, március 29-én este az unitárius kolégiumban a helyi csoport nagy Balfour-gyászünnepeket rendez, amelyen több szónok fogja méltatni Balfour lord történelmi nagyságát.

Most vasárnap tartja meg a Balfour-gyászünnepeket a tordai helyi csoport, amelyen dr. Marton Ernő fog emlékszóvet mondani, valamint a szamosújvári helyi csoport, amelynek gyászgyűlésén dr. Weisz Jenő kolozsvári csoportelnök fogja Balfour lord történelmi jelentőségét a zsidó nép szempontjából méltatni.

### Elnapoltak az angol alsóház és a lordok háza üléseit

London, március 20. Az alsóházban Macdonald, a lordok házában Lord Parmoor javasolták, hogy a törvényhozó testületek mai üléseit Lord Balfour halála miatt kegyelethöl ne tartásák meg. Emlékbeszédek a két ház ülésén Balfour felett holnap fognak elhangzani. A hadügyi költségvetés vitájának folytatását hétfőre halasztották.

### Palesztina zsidóságának nagy gyásza

Jeruzsálem, március 20. A palesztinai zsidóság körében leírhatatlan gyászt keltett Balfour halálának híre. Az egész jisiv gyászol, a nagyvárosok épügety, mint a kis kolóniák; a munka mindenütt órákra megállt, Tel-Avivban

a kereskedők becsukták boltjaikat, a Főtérre seregettek, ahol nagy gyászünnepeket rendeztek Balfour emlékére. A cionista világszervezet és a Jewish Agency palesztinai exekutívójét rendkívüli ülésre hívták össze, hogy a palesztinai jisiv részvételt méltó módon kifejezésre jusszon.

### Szombaton temetik Balfour lordot

London, március 20. Balfour lord halála az egész angol birodalmat gyászbaborította. György király és a királyné a lord családjaéhoz hosszú résztvétlávratot intéztek, amelyben a királyi család igaz fájdalommal ad kifejezést afőlé, hogy ez a nagy államférfi, Viktoria királyné utolsó minisztere, meghalt. „Meg fogom őrizni — írja az angol király — ennek az igaz barátnak, ragyogó embernek és hűséges tanácsadónak az emlékét örökké”.

Az angol lapokban pártárnyalatra való tekintet nélkül, kolumnás cikkek méltatják a halott lord életét és munkáját. A cikkeket a legtekintélyesebb angol vezető politikusok jegyzik, a konzervatív párt, a liberálisok és a Labour-Party legkiválóbb vezeterei.

Balfour lordot, utolsó kívánságához képest, puritán egyszerűséggel a skóciai Wittinghamban lévő családi sírboltba helyezik örök nyugalomra.

### JÉGSZEKRÉNYEK

mészárosok és vendéglősök részére is minden méretben. Sörkimerő pultok KERTÉSZ-nél Targu-Mures, telefon 314. Kivánatra ár-jegyzék. — Képviselet Brassó és vidékére: PAUL TITTES Brasov

mányelnökségi hivatalu tisztviselője volt, hogy a különböző tárgait sem tudott. A munkások gyakran megjegyzések házában és amint en kijelentette, hogy van, önként ajánlko-argyak eladására. — segítő társa egy pots-tulajdonosa volt, aki ezüsttárgyak egy részét. A többi lopott tárgilásán találta meg a rendőrség. Jogilag az Mommné a biztosítási is követte. Azáltal, lnők a biztosító tár-riti, feleségének fele-em maradtak el. Így las miatt már meg is Mindenekelőtt elme-ák megvizsgálni.

## et repülőgép Kostancában

rest, március 20. A román az Uj Kelet is Kostancában egy orosz repülőgép a látogatást. Ezekre gyminisztérium a kö-tást közli:

Savoia típusu repü-gyár Európa egyik amely az elmúlt év nak is ajánlatot tett repülőgépek szállítá-sának idején felajánlott változtatások törté-nyár magán a Savoia t bemutatni a román vezetőknek. E célból zába a Savoia gép sz mérnökkel és kon-nden egyéb, ami orosz knak Kostancábanól a lapokban meg-taszitikus és valószitettek, hogy az olasz eket nemcsak Romá-s országoknak is, nak is felajánlotta

## a képkiallítása

tóművészno tárlata a kolozsvári várme-üvegtermében. Egy t azonban a beérke-tékével kell és lehet agda tizenöt éves gyéniség. Ami is-bein, az csak tudása nem egyéni élet-és ására. Ami legfeltü-figuralitás, a moz-tete. Meglepo, hogy neiozusak és böség-ulatainak alapónu-ott komor. Figurái y egyéni törekény-ompozíciójaként. De öngéd is lenni, mint új, neo-primitív stí-é, valamint „Fehér-kepe is igazolja. Fi-dicséretére legyen hajlik a szociális t-írasszony“ és „Mun-legjobb alkotásai s-és színlátása ere-éjességének legekla-é a „Vásári jelenet“ zült rajztudásról és szszél „Akt-tanulmá- megható, kontem-megérzékítő „Öreg

indössze néhány hó-olja magában, sok-ébet beszél a fiatal-ága mellett. Mégis hogy Salgó Magda tehetségek közé tar-tósége szinte belát-é, hogy legközelebbi-él is nagyobb meg-ni.

ap nyitva van és-éthető. (s.)

## első horvát bán

20. Laginja Matko-ján tegnap 78 éves A volt bán isztria-volt hosszabb időn-mánygyűlésnek. A esse után jugoszláv-ol a centralista al-ötettség viselte a-égot.

# HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.  
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.  
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.  
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.  
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

**A Palesztinahivatal közleményei.** A Fabre-Line hajóstársaságtól kapott értesítés szerint Konstancából Jaffába április 12-én indul az Alesia nevű hajó. A S. M. R. Durostor nevű hajója április 4-én indul Konstancából Konstantinápolyba, ahonnan átszállással lehet tovább utazni Jaffába. A Palesztinahivatal ezután is felszólítja az egyes helyesoportok Palesztina-bizottságait, hogy a náluk certifikátumot jelentkezők interjú-lapjait haladéktalanul küldjék be, mert különben az április-októberi kvóta megállapításánál ezen jelentkezők igényei nem lesznek figyelembe vehetők.

**Változókéony idő várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változókéony, szeles időjárás várható főleg nyugaton hőmérséklettel és még sok helyütt esapadékkal.

**Carment meg szabad ölni, de megverni nem szabad.** Párisból jelentik: A lillei bíróságot jelenleg sajtósági per foglalkoztatja. Raveau operaénekesnő, aki a lillei színházban a Carment játszotta, beperelte partnerét, Lafuente Pedro spanyol énekest, aki Don José szerepét énekelte a darabban. Az énekes az utolsó felvonás jelenetét olyan élethűen játszotta el, hogy a művész megsebesült. A művész a bíróság előtt azt az álláspontot foglalta el, hogy Carment meg szabad ölni, a színpadon, de bántalmazni nem lehet — valószínű, hogy ennek az érvelésnek a bíróság is helyt fog adni, bár nem lehetetlen, hogy feiment a színész, aki emmyre „beleléte” magát a szerepébe.

**A Depurativ-Chatelain a legbiztosabb szer egészséges bőr és tiszta arc bőr elérésére.**

Mindenütt kapható!

**Milanóban Rótszakállu Frigyes idejéből származó koponyákat találtak.** Milanóból jelentik: Egy ház alapozásánál harminc koponyát találtak hiánytalan fogsorral. A városi történészek azt hiszik, hogy a koponyák még abból az időből származnak, mikor Rótszakállu Frigyes megtámadta a várost. A csontvázak a város védőinek csontjai.

**Különös páciens.** Egy frankfurti tudós egy alkalommal hangyatelepet figyelt meg. Feltűnt neki egy hangya, amely állandóan körben forgott. Megrohanta a társait, akik utjába kerültek és egyáltalán rendkívüli viselkedett. A hangya görösövi vizsgálata alkalmával kiderült, hogy agyvelejének baloldali kis tályog volt.

**Erősödik Csehországban a kommunista propaganda.** Prágából jelentik: A Ceske Slovo cikkében a csehországi kommunista propaganda újjáéledését állapítja meg. A lap szerint a kommunista most Csehszlovákiában is be akarják indítani az intenzív templomgyalozási akciókat s ezek bevezetője volt a németbrosi templomgyalozás. Ma a prágai Szent József-templomban röpecdulákat osztogattak „a sötétség és csalás házának látogatóihoz” címmel. A lap közli azt a rendőri információt, hogy Prágában ma a kommunisták több helyütt gyülekeket tartottak egyházelenes tárgysorozattal.

**Csukamájolaj helyett élvezetes esemege a józsi, kellemes, poralaku Jemalt.** Egy doboz ára 77 lej.

**Angliában nagy hideg van és a hófúvások miatt megakadt a hajó- és vonatforgalom.** Londonból jelentik: Egész Angliában tovább tart a nagy hideg és a havazás. Tegnap a La Manche csatorna felett olyan sűrű volt a hóesés, hogy a közlekedő hajók állandóan működésben tartották ködszűrőnáikat, hogy az összeütközések elkerülhetők legyenek. A hajóközlekedést még ma is csak csökkentett sebességgel tudják a havazások miatt lebonyolítani. Északangliában a hófúvások miatt a vonatok közlekedésében késések vannak. Northumberlandban két személyvonat elakadt a hófúvásban. Munkások dolgoznak kiszabadításán.

**Hétfőn kezdi tárgyalni a német birodalmi gyűlés a buzavámokról szóló törvényjavaslatokat.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés hétfőn kezdi meg a buzavámok emelésére vonatkozó javaslat tárgyalását. A mai ülésen 218 szavazattal 130 ellenében meg szavazták a birodalmi elnök március 13-i kiáltványának kiaklatározását. 26 képviselő tartózkodott a szavazásban való részvételtől.

**A Depurativ-Chatelain egy alaposan kipróbált növényi eredetű preparátum, amelyet a legjobbnak ismernek el azok, akik ezen szert saját használat által próbálták ki.**

**Agyonnyomta a színházi függöny.** Kölnből jelentik: A színház előadása után egy kereskedő a nézőtérrel a színpadra ment, hogy az előadás szereplőjének gratuláljon s amikor a nézőtér és a színpad közötti áthidaló deszkapalán visszatérőben volt a nézőtérre, nem vette észre, hogy a vasfüggönnyt lebozsátják. Több néző hangos kiáltására a díszletmester leállította a legördülő vasfüggönnyt, de az már leütötte a szerencsétlen embert s mellkassát összeroppantotta. Néhány perc alatt bele is halt súlyos belső sérüléseibe.

**Megszilárdultak a londoni tőzsdén az összes értékek.** Londonból jelentik: Arra a hírre, hogy az Angol Bank holnap a bankamatlatat leszállítani készül, a mai londoni tőzsdén az összes értékek megszilárdultak.

**Részvénytársaság — egy nemlétező fürdő.** Párisból jelentik: Egy imbault nevű bloisi zugbankar egész Franciaországot díszes prospektusokkal árasztotta el, amelyek St. Denis le Coir fürdőhelyről szóltak. Ez a fürdőhely a valóságban nem létezik és a bankar célja az volt, hogy tizmillió alaptőkéjű részvénytársaságot szervezzen a nemlétező fürdő kiépítésére. Amíg a bankart letartóztatták, már egymillió frankot jegyeztek a részvényekből.

**Genosztvevőkeponyák muzeuma.** A természetudósok melbournei kongresszusán Collin Mackenzie anatómus azt indítványozta, hogy Londonban vagy Newyorkban genosztvevőkeponyák muzeumát állítsák fel. Szerinte az ilyen koponyák összehasonlítása révén olyan típus ismertetőjeleket lehetne megállapítani, amelyek segítségével meg lehetne oldani a született genosztvevők problémáját. Mackenzie szerint a muzeum alapját úgy lehetne megvetni, ha azoknak az országoknak a kormányait, amelyekben a halálbüntetést gyakorolják, felszólítják, hogy a kivégzettek koponyáját a megalapítandó muzeum részére engedjék át. A genosztvevőkeponyák muzeuma ilyenformán a közeljövőben meg is valósulhat.

**Doktorráavatás.** Trensiner Kamilát szombat délelőtt avatták fel a kolozsvári egyetemen az orvostudományok doktorává.

**Hanau asszony fogva marad.** Párisból jelentik: A vádtanács elutasította Hanau asszony szabadlábra helyezés iránti kérését.

**Az orosz parasztnak nem szabad elhagyni lakóhelyüket.** Moszkvából jelentik: A Tass távirati iroda híradása szerint a legfelsőbb szovjet tanács rendeletben tiltotta el a parasztnak vándorlását. Súlyos büntetéssel torolják meg, ha a földművelők elhagyják helyeiket és akár más kormányzóságba, vagy pláne a külföldre akarnak menni.

**Szeplő, sömör, pattanás, arefoltok és mindennemű kiütések ellen,** mely kiütések rossz bőrműködésre, vagy a vérben felhalmozódott anyagcsere-mérgekre engednek következtetni, a legkitűnőbb vértisztító szer a **Depurativ-Chatelain** (Dr. Manget előírása szerint).

**Eljegyzés.** Schwartz Magdát Oradea eljegyezte Ullmann Izidor Oradea.

**Hét kommunista szervezet működését tiltotta be a finn belügyminiszter.** Párisból jelentik: A Chicago Tribune helsingforsi távirata szerint a finn belügyminiszter hét kommunista szervezet további működését betiltotta. Helsingforsban titkos kommunista szervezetedést lepleztek le, amelyet a szovjet irányított. Számos kommunista ügynököt őrizetbe vettek. A kommunista egyesületek betiltása a titkos kommunista szervezkedéssel van kapcsolatban.

**Londonban megkezdtek a távolbalátó telefonkészülékek felszerelését.** Londonból jelentik: A távolbalátó telefonok felszerelését az angol fővárosban megkezdtek. A készülékeket előállító gyár többszáz készüléket ingyen szerelt fel művészeknek és íróknak. Kapott távolbalátó telefont Shaw is, aki élete legnagyobb élményének mondotta, amit a tanulmányai kapcsolatban tapasztalt.

**Vese, hólyag, prostata betegek részére a legtekélyesebben berendezett gyógyintézet a Park-sanatórium** (Budapest, VI. Aréna-ut 84.). Mérsékelt ápolási díjak napi 10 pengőtől.

**Dr. Ornstein Sándor előadása a Magánalkalmazottaknál.** Ma, pénteken, folyó hó 21-én este 8 órai kezdettel dr. Ornstein Sándor szemorvos „Tudnivalók a szem épentartásáról” címen orvosi előadást tart a Magánalkalmazottak Szakszervezetében. Str. Cogalniceanu (volt Farkas-utca) 7. szám alatt. Minden érdeklődőt szívesen lát a Kulturbizottság.

**Március 25-én terjesztik a francia parlament elé a hágai egyezményeket**

Páris, március 20. Ma az Elysée palotában kormánytanács volt, amelyen Doumergue köztársasági elnök is jelen volt. A kormánytanács felhatalmazást adott a miniszterelnöknek és a reszortminisztereknek a hágai megegyezés törvényhozással leendő előterjesztésére. A kormány március 25-én terjeszti be a ratifikációs javaslatokat. Valószínűnek tartják, hogy a ratifikáció április első hetének végéig megtörténik.

## SPORT

**A Haggibbor országos vívőversenyére egyre érkeznek nevezések.** Eddig a következő egyesületek jelentették be részvételüket: NTK, MTK, NSE, CA Bucuresti, Clubul de Serima Braila, Aradi TE, KAC, Haggibbor. A verseny elé érhető érdeklődés nyilvánul meg az egész országban annál is inkább, mert ez az első alkalom, midőn az ország összes jobb vívói találkoznak egymással. A törvényes holnap délután 3 órakor veszi kezdetét.

**Haggibbor-Románia.** Az új bajnoki sorsolás értelmében a Haggibbor vasárnap a Romániával mérkőzik a városi sporttelepen. A Haggibbor kapuját Löbl Lajos fogja védeni, akit az egyesület vezetője ezután hív fel a mérkőzésen való megjelenésére.

## Fél és harmad áron

olvashatja kedvenc íróit

Bettauer, Colette, Glyn, Gyp, stb. könyvei

## rendkívül olcsó áron

	volt lei	ma lei
Aréubasev, Szanin — — —	66	40
Balassa, Krisztus — — —	264	80
Baskirtsev Mária naplója 2 kötetben — — —	330	99
Bettauer, Elszabadult erkölcösök — — —	132	66
Bettauer, Kitaszított — — —	149	66
„ Vértó szerelmes — — —	165	66
Björnson, Mary — — —	66	33
Colette, Bünös artatlanság — — —	149	66
„ Cinci — — —	132	52
„ Cinci meghal — — —	132	52
„ Gyerekek — — —	108	52
„ Mitsou kisasszony — — —	115	52
„ Az örvényben — — —	165	66
„ Az örvény szélén — — —	165	66
Eschstruth, Arvácska — — —	63	40
„ Boldogság csillaga — — —	83	40
„ Diadal — — —	63	40
„ Hazárd — — —	83	40
„ Lengyel vér — — —	115	60
„ Magamért szerese — — —	83	40
sen — — —		
„ A medvevár lo — — —	73	40
vagja — — —		
„ Örök ifjuság — — —	83	40
„ A tékozló fiu — — —	63	40
„ Udvari levegő — — —	73	40
„ Vadrózsa — — —	99	50
„ Zsugori néne — — —	73	40
Fuchs, Négy Heller-leány — — —	231	80
Gáspárné, Dávid Margit, Mylord — — —	165	66
Gáspárné, Dávid Margit, Örök lángok — — —	165	66
Gauthier, Arria Marcella — — —	66	27
„ Az aranygyapju — — —	66	27
Glyn, Acél és kova — — —	115	52
„ Az ellentét — — —	83	52
„ Ez az ára — — —	198	80
„ Férfi és leány — — —	165	80
„ A karrier — — —	198	80
„ A második Ambroziné — — —	149	80
„ A nagy feladat — — —	165	80
„ A nagy pillanat — — —	165	80
„ Öt év múlva — — —	132	52
„ Római színjáték — — —	83	50
„ Tul az oceanon — — —	165	80
„ Vak szerelem — — —	132	60
Goethe, Az új Meluzina — — —	33	20
„ Maximák és reflexiók — — —		
kötve — — —	115	46
Gyp, Line imadója — — —	119	52
„ Az örök bakfis — — —	132	52
„ A szép Guerdané — — —	152	52
„ A züllött társaság — — —	132	52
Hoffmann E. T. A. Martin mester — — —	66	27
Hoffmann E.T. A. Serudery kisasszony — — —	66	27
Keller, Jakob mester könyve — — —	185	52
Kemechey, Mussolini — — —	264	165
Köszegi, Művelzés művésze, kötve — — —	115	80
Maeterlinck, Az életnek két tős kertje — — —	66	27
Orbók, A színész — — —	149	52
„ A meztelen asszony — — —	165	52
„ Nemere lányok — — —	99	40
Schnitzler, Beata asszony meg a fia — — —	108	40
Shakespeare, Breviarium — — —	215	99
Sienkiewicz, Quo vadis? — — —	66	40
„ Jón, rosszon tul — — —	215	119
Nietzsche, Zarathustra — — —	231	118
Freud, Halálöszton és az életöszton — — —	115	60

### Detektiv regények

Kaulbach: Az árnyék — — —	40
Kohlrausch: Az elátkozott ház — — —	40
„ A holt tavon — — —	40
Leblanc: A zöldszemű hölgy — — —	40
Meissner: Lomb-utca 4. — — —	40
Weissl: A zöld autó — — —	40
„ Fekete gyöngyör — — —	40

Az akció csak néhány hétig tart! Azonnal vegye meg az Önt érdeklő példányokat az UJ KELET könyosztályában **Vidékre azonnal szállítunk.**

**BARHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.**

## HERRMANNSDORFER Tuberkulotikusok konyhasómentes táplálására szolgáló gyakorlati útmutatások.

Dr. Müller Vilmos előszavával.

**Sauerbruch** berlini sebésztanar, a világhírű orvosi tekintély a mult év november 16-án a budapesti orvostársadalom színe-java előtt tartott előadást a tuberkulózis gyógyításának máig elért fejlődéséről.

### Idézetek a nagy professor előadásából:

„Olyan súlyos tüdőbetegeket, akiket már operatív beavatkozással sem lehetett volna meggyógyítani, arra teszi alkalmassá, hogy őket a Gerson-kúra után a teljes siker reményében lehet megoperálni.”

„Kérdemelte a Gerson-gyógymód azt, hogy az orvostudomány legnagyobb fejezetei közé iktassuk be.”

A Gerson-gyógymód könyve, mely a diéta kimerítő magyarázatát adja és egy a betegek, mint az orvosok számára nélkülözhetetlen, most magyarul is megjelent.

Ára 170 lej. — Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

**!„TSUVÁTÉNU”!**

Nézz meg Palesztina kolonizációs térképét! Alig egy pár fekete folt; ez a zsidó birtok, melynek megvásárlásához 50 év kellett. A zsidóság helyzete, nem engedi meg ezt a büdös lassu tempót.  
ooo Gyűljön össze egy dunamot róshásánál! ooo

**!„Ami válaszunk”!**

## Ausztr

Az alábbiakk adatot közlünk ról, amelyek b portunk nanya 1926-ban a bec tábla a legnagyobb 39.927 ökröt. M került Magyar helyre Ausztria 5716 darab 1927-ben és 1928 alakul Románia ben 43.626 utó portált. Ezzel sz kivitele csekély a mennyiség ma zően alakult ez a vágómarha k hasem volt jele 159. 1927-ben 19 marhát küldött szám minden volt amellet, a tak exportálni. 10.754. 1927-ben marhát vitt ki. goszlavia uralt esi piacot.

Ami a sertés legjelentősebb sz behozatal játsza szág megközelít évvel később p tét vitt Bécsben 1926-ban 3 rabot exportált A sovány serté sával sikerült e ga mögé szorit versenyből telj got. Magyarors metországot. H és 1927-ben Ro második helyet évben is sikeri azonban az elő 57.222-re, tehát kent kivitele. felé Románia exporőrt. 12.022 vakiába, mely kelynek bizony dan és lengyel mania közvetie orszag mellé s eseh piacot. H ben az esztend Románia 26.15 szlovakiába, L Magyarorszag darabot. 80-12 27.357. Lengyel szlavia 10.083 d felül pedig Ro via 59.617. Mag gyelorszag 5209 1929-ben a le állapítások sze januárban 541. ban 425, aprili juniusban 214. ban 341, szept 651 és novemb ségben exporta Csehszlovakiáb évben januárba einban 19, apt juniusban 16. ban 38, szept 119 és novemb ségben vitt ki decemberében viteli számarán mutattak, am volt, hogy egy merültek fel a len. A kifogást egészségügyi s ugyanekkor er man export a nyös kereskede val és Csehsz kezmenye csak stea állategés előre megmon Bécs felé az e megszunt. Ez károsodások é helyesebben m delmet. Ennek rökben nem a Románia még piacait. Megb tesiltünk, hog ségügyi osztál Románia részé a külföldi pi

armad  
enc íróit  
Glyn, Gyp,  
veit  
olcsó

volt	ma
lei	lei
— 66	40
— 264	80
— 330	99
— 132	66
— 149	66
— 165	66
— 66	33
— 149	66
— 132	52
— 108	52
— 115	52
— 165	66
— 165	66
— 63	40
— 83	40
— 63	40
— 83	40
— 115	60
— 83	40
— 73	40
— 63	40
— 83	40
— 73	40
— 99	50
— 73	40
— 231	80
— 165	66
— 165	66
— 66	27
— 66	27
— 115	52
— 83	52
— 198	80
— 165	80
— 198	80
— 149	80
— 165	80
— 165	80
— 132	52
— 83	50
— 165	80
— 132	60
— 33	20
— 115	46
— 119	52
— 132	52
— 152	52
— 132	52
— 66	27
— 66	27
— 185	52
— 264	165
— 115	80
— 66	27
— 149	52
— 165	52
— 99	40
— 108	40
— 215	99
— 66	40
— 215	119
— 231	118
— 115	60
— 40	40
— 40	40
— 40	40
— 40	40
— 40	40
— 40	40

# KÖZGAZDASÁG

## Ausztria felé teljesen megszűnt a romániai állat kivitel

A romániai állatkivitel statisztikája

Az alábbiakban néhány statisztikai adatot közlünk a romániai állatexportról, amelyek beszédesebben mutatják exportunk hanyatlását.

1926-ban a bécsi piacra Románia exportálta a legnagyobb ökörmennyiséget, 20927 ökröt. Mögötte a második helyre került Magyarország 31.249, harmadik helyre Ausztria 26.304 és Csehszlovákia 5716 darabbal. Ez a számarány 1927-ben és 1928-ban egyre kedvezőbb alakult Románia számára. Az előbbi évben 43.626, utóbbiban 57.673 ökröt exportált. Ezzel szemben a többi államok kivitele csekély különbséggel ugyanaz a mennyiség maradt. Ugyancsak kedvezően alakult ezen három esztendő alatt a vágómarha kivitel is, jóllehet az összesen volt jelentős. Románia 1926-ban 159, 1927-ben 196 és 1928-ban 798 vágómarhat küldött fel a bécsi piacra. Ez a szám mindenesetre elenyésző csekély volt emellett, amit a többi államok tudtak exportálni. Magyarország 1926-ban 10.754, 1927-ben 8206, 1928-ban 7566 vágómarhat vitt ki, 1927. óta Ausztria és Jugoszlávia uralták vágómarhában a bécsi piacot.

Ami a sertés kivitelről illeti, Bécsben a legjelentősebb szerepet mindig a lengyel behozatal játszotta. 1926-ban Lengyelország megközelítően 400 ezer darabot, két évvel később pedig 600 ezer sovány sertést vitt Bécsbe. Románia ezzel szemben 1926-ban 35.804, 1928-ban 51.656 darabot exportált az osztrák főváros felé. A sovány sertés kivitelnek ezen fokozásával sikerült elérni, hogy teljesen maga mögé szorítsa Jugoszláviát, majd a versenyből teljesen kiverje Olaszországot, Magyarországot, Ausztriát és Németországot. Hízott sertésben 1926-ban és 1927-ben Románia a bécsi piacon a második helyet őrzi s bár még a 28-as évben is sikerült pozícióját megőrizni, azonban az előző évi 92.829 sertésről 57.222-re, tehát majdnem a felére esőként kivitele. 1928-ban Csehszlovákia felé Románia az egyetlen tekintélyes exportőr. 12.624 ökröt vitt ki Csehszlovákia, mely mellett elenyészően csekélynek bizonyult a jugoszláv, magyar, dán és lengyel behozatal. Juhban Románia közvetlenül felzárkózott Magyarország mellé s azzal közösen látta el a bécsi piacot. Hízott sertésben ugyanebben az esztendőben 50—80 kilogrammig Románia 26.151 darabot küldött Csehszlovákia felé, Lengyelország 522.960-at, Magyarország 2542 és Jugoszlávia 1969 darabot, 80—120 kilogrammig Románia 27.357, Lengyelország 126.174 és Jugoszlávia 10.083 darabot, 20 kilogrammig felül pedig Románia 27.514 és Jugoszlávia 59.617, Magyarország 50.041 és Lengyelország 5200 darabot.

1929-ben a legutolsó statisztikai megállapítások szerint Románia Ausztriába januárban 541, februárban 419, márciusban 425, áprilisban 263, májusban 226, júniusban 214, júliusban 94, augusztusban 341, szeptemberben 54, októberben 651 és novemberben 394 tonna mennyiségben exportált marhát és sertést. Csehszlovákia felé pedig ugyanebben az évben januárban 10, februárban 7, márciusban 19, áprilisban 33, májusban 11, júniusban 16, júliusban 31, augusztusban 38, szeptemberben 20, októberben 119 és novemberben 141 tonna mennyiségben vitt ki marhát és sertést. 1929 decemberében és 1930 januárjában a kiviteli számarányok esőkként tendenciát mutattak, ami annak következménye volt, hogy egyre súlyosabb panaszok merültek fel a román szállítmányok ellen. A kifogások minden esetben az egészségügyi szempontból történtek, de ugyanezkor erősen nyomta már a román export a többi államoknál az előnyös kereskedelmi szerződésai Ausztriával és Csehszlovákiával. Ennek következménye csakis az lehetett, amit Criscea állategészségügyi vezérfelügyelő előre megmondott, hogy februárban Bécs felé az egész román állatkivitel megszűnt. Ezzel természetesen óriási károsodások érték a román állatpiacot, helyesebben mondva, az exportkereskedelmet. Ennek ellenére is illetékes körökben nem adják fel a reményt, hogy Románia még visszaszeresheti külföldi piacait. Megbízható forrásból arról értesültünk, hogy egy külön állategészségügyi osztályt szerveznek meg, mely Románia részéről felül fogja vizsgálni a külföldi piacokra érkező szállítmányo-

kat, hogy azok ellen semminemű kifogást ne lehessen emelni. Ugyanakkor azonban feltétlenül szükséges, hogy kereskedelmi szerződéseket kössön Románia mindazon államokkal, amelyeknek exportálni akar. Csakis így lehetséges, hogy olyan kedvezményekre tegyen szert, melyek révén egyenrangú ellenfélként veheti fel a versenyt azon állat-exportáló államokkal szemben, amelyek ugyanazon piacok felé törekcsenek. Na-

## A telekkönyv botrányai

Fiktív jelzálogkölcsonők az adósok kijátszására. Hogyan lehet 200.000 leies kölcsönt folyósítani egy 20.000 leies ingatlanra?

Cluj-Kolozsvár, március 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma, amikor a személyi hitel hovatovább ismeretlen fogalomná válik, a hitelezők szempontjából kétszeres sullyal esik latba az az ingatlanfedezet, amelyet valamelyik adós nyújthat. Sajnos, hovatovább oda-jutunk, hogy

az ingatlanfedezet is üres fogalomná válik,

amelyet akkor von el hitelezői elől az adós, amikor ennek szükségét látja, amikor az ingatlanfedezetnek rendelkezését tényleg be kellene töltenie.

A fiktív jelzálogbekelezésekre célzunk ezzel, amelyek ma már külön iparágá váltak ki magukat, új lehetőségek perspektíváját tárva fel a rossz-hiszemű adósok előtt. Komoly, tökéletes pénzintézetekről tudunk, amelyek oda-adják magukat ezeknek a kétes spekulációknak. Pár nappal ezelőtt keltett általános megrökönyödést egy kolozsvári háztulajdonos jelzálogtranzakciója, amikor

ingatlanát az érték kétszeresét kitevő kölcsönrel terhelte meg

csak azért, hogy azt, amely tartozásai-val szemben egyetlen aktívumként szerepel, hitelezői elől elvonja. Nem tudjuk, hogy minő eszközökkel, de végzet kell vetni ezeknek a manipulációknak és lehetővé kell tenni, hogy indokolt esetekben az érdekelt és kárvallott hitelezők meggyőződést szerezhessenek arról, hogy

a fiktívnek vélt jelzálogkölcsonők tényleg folyósítottak-e, vagy sem.

Ugyanílyan káros hatással van gazdasági életünkre az a meggyökeresedett rendszer is, hogy az ingatlanvételek

Tovább szállítják le a kamatlábat a nagy nemzeti bankok. Londonból jelentik: Az amerikai Federal Reserve Bank a kamatlábat 4 és fél százalékról 4 százalékra szállították le. Arra a hírre, hogy az Angol Bank holnap a kamatlábat leszállítani készül, a mai londoni tőzsdén az összes értékek megszilárdultak.

Megkötötték a német-lengyel kereskedelmi szerződést. Varsóból jelentik: Hosszu tárgyalások után március tizenhetedikén aláírták Varsóban a német-lengyel kereskedelmi szerződést. A német kormány delegátusai már hazautaztak.

Megnyílt a budapesti mezőgazdasági mintarásár. Budapestről jelentik: Ma reggel nyolckor megnyílt a mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár. A tavalyihoz képest óriási arányban fejlődött. Ezzel először mutattak be 38 akváriumban a haltenyésztést, amelyek csodája a 12 kilós ponty. Kiváló anyaggal vonultak fel a magyar lötenyésztők, tehénkészek, a sertésüzemlők és baromfitenyésztők, valamint juhtenyésztők is. Az óriási kiállítást futólépésben sem lehet bejárni egy óra alatt. A kiállítás szenzációja egy fribourg-tehén, amely 32 liter tejet ad. Viszont a kiállítás kedvence a 450 kilós Pista nevű disznó. A közönség szórakoztatására mindennap felvezetik a díjatnyert állatokat és délutánonként lovas-mutatványokat rendeznek. Kedden délelőtt érkezett

gyon szükséges tovább az is, hogy Románia a kivitel biztosítása céljából olyan államokkal, mint Jugoszlávia és Magyarország, tranzító egyezményt is létesítsen és így például Olaszország felé gravitálhasson.

Szakkörökben általános az a vélemény, hogy Románianak nem szabad túlságos sok erőt feecserelni arra, hogy nyugaton próbáljon állatkereskedelmének piacot teremteni, mert a súlyos gazdasági viszonyok miatt ezek az államok ma kevésbé felvevőképesek. Sokkal jobb kilátással kecsegtet a Balkán-piac és elsősorban Törökország, amelynek piaca azzal kecsegtet, hogy rekompenzálni tud a most elszervezett veszteségekért. Mindenesetre ajánlatos, hogy a kormány a román állatkivitel érdekében sürgősen intézkedjen, mert ellenkező esetben remény sem lesz arra, hogy Románia belátható időn belül akár régi piacait visszanyerje, vagy új piacokat hódítson.

alkalmával a telekkönyvi bejegyzésben a tényleges vételárnak csak egy elenyésző részét szerepeltetik,

nehogy a vevőnek a vételár teljes összege után kelljen az átírási illetéket megfizetnie. Ez az eljárás ma már oly szokássá vált, hogy oldalakat lapoztatunk a telekkönyvi iktatókönyvekben, amíg egy két-háromszázezer lejes ingatlanvétellel találkozunk, bár ugyanazokon az iktatókönyvi lapokon milliós vételek maradnak rejteve. Nyugodtan jelenthetjük ki, hogy ma már csak azoknál az ingatlanvételeknél szerepel telekkönyvileg is a tényleges vételár, ahol a vevő vagy eladó valamely nyilvános számadásra kötelezett vállalat és így kénytelen a való tényállást bevallani. Így történhetik meg aztán nap-nap után az az eset, hogy egy ingatlanra, amelyet pár héttel ezelőtt 20 ezer lejes vételáron vett meg a telekkönyvi bejegyzés szerint a tulajdonosa, 200 ezer lejes zálogkölcsonőt folyósít valamely pénzintézet.

Ez a hiba azonban nem írható az ingatlan tulajdonosok javára.

Ezt a rendszert a túl magas átírási, bekebelezési illeték honosította meg,

amely ellen a felek úgy védekeznek, ahogy tudnak. A reális telekkönyvi helyzet visszaállítása érdekében meg kell szüntetni a fiktív telekkönyvi bevallások rendszerét,

amelyre csak egy megoldás van: leszállítani a bekebelezési illetéket arra a nivóra, hogy senkinek se legyen érdeke hamis bevallással élni. Ez pedig annál könnyebb lenne, mivel — amint a gyakorlat bizonyítja — a jelenlegi túl magas illetékek egy sem hozzák meg az államkincstárnak a várt eredményt.

meg az olasz küldöttség és rendre érkeznek az erdélyi gazdasági egyesület választmánya, és ezenkívül számosan Jugoszláviából, Romániából, Csehszlovákiából s más külföldi államokból.

Huszonhétmillió pengővel csökkentették az adókat Magyarországon. A magyar pénzügyminiszter most terjesztette a parlament elé az új költségvetést, amely 1300 millió pengő kiadással szemben 1490 millió pengő bevételt mutat. A költségvetés adatai szerint minden vonalon nagy redukciónak történtek. A takarékoság elve minden vonalon érvényesült. Az állami adókat ebben az évben 27 millió pengővel csökkentették.

Újabb emelkedést mutatnak a gabonaárak. Bukarestből jelentik: A gabona-tőzsdén tegnap újabb emelkedést ért el a gabona. Átlag öt százalékkal jobb áron kötötték az üzleteket, mint tegnap előtt, az áremelkedés tehát meghaladja a husz százalékot.

Megalakult a világ legnagyobb bankja. Megirta az Uj Kelet, hogy Newyorkban három nagybank fuzionálni készült. A fuzió befejezett tény és az Equitable Frust Company, a Chase National Bank és az Interstate Frust Company már közölte a nagy nyilvánossággal, hogy fuzionáltak. A hirdetésben a három bank igazgatósága közli a tranzakciót a nagyközönséggel és a részvények becseselési arányát is. Az új bank alaptőkéje 2800 millió dollár és a tartalékok. Ezzel a ténnyel megalakult a világ legnagyobb bankja, amelynek neve az egyik fuzionált bank után most is: Chase National Bank.

# Színház—Művészet

A Magyar Színház irodájának közleményei:  
Ma este van a  
**SISTERS**  
premiérje

Az idei évad egyik legérdekesebb, leglátásabb kíváncsisággal várt színházi eseménye fog lezajlani ma este.

Az utóbbi évek egyik leghíresebb operette-újdonságát, a „Sisters“-t fogják bemutatni, gondos előkészületek után, parádés szereposztásban, káprázatos külső kiállítás keretében.

A „Sisters“-ért Budapestén három színház versenyzett. Végre is a Király Színház-é lett a darab, ahol igen zárt és tartós sikert aratott. A budapesti siker után Ausztria és Németország színházai is megszerezték a „Sisters“-előadási jogát s így a európai operette-újdonság most indul nagyot diadalutjára.

A „Sisters“-mai premierjét felfokozott érdeklődéssel várja Kolozsvár közönsége s a próbák meleg hangulatából ítélve, várakozásában nem is fog csalatkozni.

Vasárnap délután 6 órakor: „Huzd rá cigány!“ Tizedik előadása lesz vasárnap 6 órakor a példátlanul népszerű, nagyhatású új operettenek, a „Huzd rá cigány“-nak. A diadalmas főszereplőkön kívül igen nagy sikere van az előadásban Körösi Dudusnak is, aki szíveshöz szóló, édes-bus magyar nótákkal, változatos fergeteges tapsokat arat.

Minden nap az  
**Elsodort asszony**  
POLA NEGRİ, LUKACS PÁL

A közönség érdeklődése egyre fokozódik az idei évad legszebb filmje, az „Elsodort asszony“ iránt.

A Magyar Színház felé vezető utak feketellének a közönségtől, mindenki látni akarja az „Elsodort asszony“-t, amelynél tökéletesebb, izgalmasabb és érdekesebb filmet még Amerika sem gyártott. Pola Negri, Olga Baclanova és Lukács Pál művészete lenyűgözi a nézőt.

Az „Elsodort asszony“ már csak rövid ideig látható a Magyar Színházban Kolozsvárott s éppen ezért, aki még nem látta, siessen a Magyar Színházba és váltsa meg a jegyét.

Az „Elsodort asszony“ előadási rendje: Ma (pénteken) 3, 5 és 7 órakor.

Holnap (szombaton) félhatkor és egy-negyed hét órakor.

Vasárnap utóljára: Fél három és egy-negyed öt ókor.

Helyárak valamennyi előadásban: 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap délelőtt matiné: „Az éjszaka virága“. Gyönyörű műsora lesz a Magyar Színház vasárnap délelőtti matinéjének. A műsor fénypontja az „Éjszaka virága“ című nagyhatású dráma, a főszerepben Pola Negrirel. Helyárak: 10, 15 és 20 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:  
Pénteken este 8 és háromnegyedkor: Sisters. (Az idei évad legszenzációsabb operette-újdonsága. A budapesti Király Színház európai hírű műsor-darabja. Újdonság először, Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Miklóssy Margittal, Solthy Györgyvel, Tompa Bélával, Hász Aladárral, Leövey Leóval. Première-helyet: 34. sz. Sorozatszám: 248.)

Szombaton délután fél 3-kor: Katica. Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Solthyval, Hász Aladárral. Bevezető előadást tart: Dr. Borbély István. Sorozatszám: 249.)

Szombaton este 9-kor: Sisters. (Operette-újdonság 2-odszor. Napi bérlet 31. szám, C. Sorozatszám 250.)

Vasárnap délután 6-kor: Huzd rá cigány. (10-edszor. Sorozatszám: 251.)

Vasárnap este 9-kor: Sisters. (Operette-újdonság 3-adszor. Napi bérlet 32. szám, A. Sorozatszám: 252.)

Hétfőn este 9-kor: Sisters. (4-edszor. Napi bérlet 32. szám, B. Sorozatszám: 253.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:  
Pénteken 3, 5 és 7 órakor: Az elsodort asszony. (30, 20 és 10 lej.)  
Szombaton fél 6 és egy-negyed 8-kor: Az Elsodort asszony. (30, 20, 10 lej.)  
Vasárnap fél 3 és fél 5 órakor utóljára Kolozsvárott: Az elsodort asszony. (30, 20 és 10 lej.)

évig tart! Azon-  
rekló példányo-  
nyosztályában  
szállítunk.

NT KÖNYVET  
UJ KELET  
N.

unk!

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Az éjszaka királya. (Főszereplő: Pola Negri. Matiné 10, 15 és 20 lejes helyárakkal).

**CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:**  
Péntek 3, 5, 7, 9 órakor: Atlantic. A leghatalmasabb filmalkotás. Németül beszélő filmesoda. A „Titanic” katasztrófája. Főszereplő: Fritz Kortner. Előjáték: Hárfa szóló énekkel.  
Szombat: 3, 5, 7, 9 órakor: Atlantic. A leghatalmasabb filmalkotás. Németül beszélő filmesoda. A „Titanic” katasztrófája. Főszereplő: Fritz Kortner. Előjáték: Hárfa szóló énekkel.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Atlantic. A leghatalmasabb filmalkotás. Németül beszélő filmesoda. A „Titanic” katasztrófája. Főszereplő: Fritz Kortner. Előjáték: Hárfa szóló énekkel.  
Vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné. Atlantic. Olcsó helyárakkal.

**SELECT-MOZGO:**  
Csütörtök: Kozák szerelem, mélyen megható orosz dráma, melynek eseménye az intrikákkal teli cári udvarban játszódik le. Főszereplőkben Lowel Sherman és Margarete Liwingston. Műsoron Chaplin legújabb vigjátéka.  
Péntek: Kozák szerelem, nagyszerű orosz dráma a cári udvarból. Főszereplőkben Lowel Sherman és Margarete Liwingston. Műsoron kívül a legújabb Charlie Chaplin vigjátéka.

Szombat: Kozák szerelem, mélyen megható orosz dráma, melynek főszereplő nagy sikerrel alakítja Sherman Lowel és Margarete Liwingston. Műsoron kívül Charlie Chaplin legújabb vigjátéka.  
Vasárnap: Kozák szerelem, utoljára, mélyen megható orosz dráma, főszereplőkben Margarete Liwingston és Lowel Sherman. Műsoron kívül Charlie Chaplin legújabb elsőrendű vigjátéka.

**URANIA-MOZGO:**  
Péntek: Levegő királya.  
Szombat: Levegő királya.  
Vasárnap: Levegő királya utoljára.

**Rádió műsor**  
Idő Középeurópai  
Péntek, március 21.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Időjárásjelentés. 18: Felolvasás. 20: Dalest. 21: Gramofon. 20.30: Felolvasás. 20.45: Szimfonikus hangverseny. Beethoven: Prometheus — nyitány. Mozart: Eszaki szimfónia. Vieuxtemps: Almódias. Grieg: II. Peer Gynt szvit. 21.50: Hírek.  
Budapest. 9.15: A honvédegyezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12 óra 05: A rádió házikóvarterjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés. 1.40: Időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Mészelelő. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Előadás: „A mai mai Sherlock Holmes”. 5.30: Cigányzenekar. 6.30: Novellák. 7: Hangverseny. Haydn, Mendelssohn, Viotti, Chopin, Liszt, Paganini műveiből. 7.50: Przemysl emlékmű. Magyar hősök — induló. Gyóni Géza: Lantos ének Przemysl bevételéről. Emlékbeszéd. Elmondja: Pileh Jenő m. kir. honvédegyezredes. Wagner F.: Történelmi katonai indulók és dalok. Geöcze Bertalan dr. előadása: A magyar lélek Przemyslben. Gyóni Géza-versek. Saint-Saens: Haláltánc. 9.30: Gramofonhangverseny. Handel: Arioso. Buch: Matthauspassion. Mendelssohn: Elijah. Hummel: Hallelujah. Csajkovszki: Diótörő szvit. Goldmark: Sába királynője. — Sulamith áriája. Mozart: Szóktetés a szorályból. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bachmann-jazz a Dunapalota-szállóból.  
Bécs. 22: Dvorak négykezesek. Utána zenekari hangverseny.  
Berlin. 21: Hangverseny.  
Frankfurt. 0.30—1.30: Éjjeli hangverseny. Weber: G-moll trio. Schubert: G-dur trio.  
Hamburg. 20: Strauss János-est.  
Köln. 17.30: Hangverseny. 20: Shakespeare: Romeo és Julia c. szomorujáték. Utána szórakoztató zene.  
Königsberg. 21.15: Schumann IV. szimfónia. 21.50: Olasz klasszikusok.

Tartini: Ördögtrilla-szonáta. Nardini: E-moll hangverseny.  
Lipese. 19.05: Utirajz Palesztináról. 19.35: Dalest Mozart, Schubert, Schumann, Wolf, Trunk műveiből. 21.15: Zenekari hangverseny.  
München. 19.30: Janáček: Jenufa c. operája.  
Stuttgart. 20.15: A koratavas zenéje és versei. 21.15: Filharmonikus hangv. Csajkovszki: Diótörő — nyitány. Csajkovszki: Egy rokokó-téma változatai. Csajkovszki: Diótörő-induló. Glazunov: Szerelmi dal. Cui: Dallamosan. Csajkovszki: Trepák. Saint-Saens: A hatytyu. Fauré: Elégia. Bizet: Egyiptomi tánc. Schumann: Esti dal. Popper: Tarantella. Csajkovszki: Polonaise.  
Barcelona. 20: Gramofon.  
Belgrad. 20: Hangverseny.  
Ljubljana. 20: Wolf Hugó dalai.  
Zágráb. 20: Operaközvetítés.  
Brit nemzeti műsor. Szimfonikus hangverseny.  
Brünn. 21: Klasszikus operett-részletek. Denevér: Velencei éj. Girolfi-Girolfa. Boccaccio: Gésák. Orfeusz a pokolban.  
Kassa. 21: Kávéházi zene.  
Pozsony. 17.25: Magyar nyelvű felolvasás Bartók Béláról, majd zongoraműveinek és Bartók által megzenésített Ady-verseknek előadása. Utána a brünni és prágai műsor.  
Prága. 20: Népdalok. 20.30: Zongorahangverseny. 21: Brünn.  
Varsó. Kattovicz, Krakko, Poznan. 20.15: Szimfonikus hangverseny. Boena Alfréd zongoraművész közreműködésével.

Riga. 19.05: Skandináv est. 21.30: Táncczene.  
Osló. 18: Kamarazene.  
Milánó, Torinó. 20.30: Nagy szimfonikus hangverseny.  
Róma. 21.02: Római négyes játéka.  
Szombat, március 22.  
A mai nap kiemelkedő műsorai: Varsó a többi lengyel állomásokkal filharmonikus hangversenyt követül zsidó zenével.  
Milánó, Torinó, Róma: Opera.  
Bukarest. 16: Zenekari hangverseny. 17: Időjárásjelentés. 18: Felolvasás. 19: Gramofon. 20: Operaest. Felvonásokközben hírek.  
Budapest. 9.15: Hangverseny. Scarlatti: Szonáta A-moll. Szonáta A-dur. Erkel: Bánk bán — borsdal. Kodály: Hány János — toborzó. Szól a kakas már. Franz: Gyógyulás. Chopin: A lányka panasza. Beethoven: Szonáta. A karcuc világ dalaiból. Rákóczi Ferenc imája. Hej Rákóczi, Beresényi: Te vagy a legény... Csinom Palkó. Lavotta: Rég volt. Tarnay: Harmónia. Hubay: Beszélő csillag ragyog... Mayor Gyula: A kis hamis. Debussy: Doctor Gradus ad Parnassum. Újabb katonadalok. Jól van dolga a mostani huszárnak. Ferenc József sejt, haj azt irta a levélben. Jaj, de sokat áztam, fáztam. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. Tosti: Aprilis. Bizet: Carmen—Habenera. Bizet: Gyöngyhálasz. Weber: Felhívás keringőre. Strauss: Bécsi vér (Wiener Weingartner). Strauss: Kék Duna keringő. Strauss:

Erdély legrégebb és legnagyobb bankja  
**garantálja Önnek,**  
hogy a Zsidó Kórházorsjegyek összes nyereségeit  
**1930. május 20-án**  
**azonnal kifizetik.**

A kolozsvári Albina Bank levele:  
ALBINA  
INSTITUT DE CREDIT SI  
DE ECONOMII SUCURSALA CEUJ  
Aurea telegrafica: Albina Cluj  
No. 4143 Gh.  
Tekintetes  
Zsidó Kórházegyesületnek.  
Cluj

Ezzel igazoljuk, hogy t. Cim elnöksége mai napon készpénzben letétbe helyezett pénztárunkból 2.700.000 azaz kétfélmillióhatszáz ezer Leu azzal a visszavonhatatlan rendlettel, hogy ezen összegből a belügyminiszterium 4173-1929 számú rendletével engedélyezett sorsjáték alapján a nyerőket illető összeget kifizessük.  
Tudomásul vesszük ama kötelező nyilatkozatokat, hogy a sorsolást 1930 május 20-án feltétlenül meg lesz tartva s kötelezőleg kijelentjük, hogy a 2.700.000 azaz kétfélmillióhatszáz ezer Leu összegű nyeresémet a nyerőknek ki fogjuk fizetni.  
Kiváló tisztelettel:  
ALBINA  
Institut de Credit si de Economii  
Filiala Cluj.  
Păculea sk. Ghircoias sk.

**Százért egy milliót**

nyerhet tehát, mert egy 100 lejes Zsidó Kórházorsjeggyel a következő nyereségek egyikére lehet esélye:

Főnyeresemény	à 1 000 000 Lei	1,000 000 Lei
1 nyeresemény	à 200.000 „	200.000 „
1 „	à 100.000 „	100 000 „
3 „	à 50.000 „	150 000 „
10 „	à 25.000 „	250 000 „
50 „	à 10.000 „	500 000 „
100 „	à 2 000 „	200 000 „
1000 „	à 200 „	200 000 „
1000 „	à 100 „	100 000 „
össz. 2167 nyeresemény		2,700.000 Lei

**Vegyen még ma Zsidó Kórházorsjegyet**  
**Huzás 1930. május 20-án.**  
**Egy sorsjegy 100 Lei.**  
Sorsjegyróda: Cluj Piata Unirii 20

**Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt**  
Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii No 9  
Fiókjintézetek: Dej—Dézs, Beclean—Bethlen Jibou—Zsibó, Zálau Zilah.  
Affiliált intézetek: a Nagenyedi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt., Aiud-Nagenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókjintézet.  
**Saját tőkéi 58 millió lei**  
Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával, Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban nsközöl.  
**Engedélyezett devizahely.**

Bécsi vér. Sándor—Szeness: Yessy, Strauss: Tavasz hangok. Stultz: A madarak és a patak. Kola—Szeness: Süt a mama. Művészuri. 12.25: Hírek. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 4: Az Országos Cserkészszövetség előadása. Pjoroszky Lajos cserkészszit: „Halló!”... Jön a cigánytámadás! 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Szántó Dénes novellái. Con Sordino. Luigi művész marad. 5.30: A Mandits-szalón és jazz zenekar. M. Heinicke: Romantikus keringő. Tiesney: Rio Rita. Csalogány—Moszkowszky: Altató dal. Csajkovszki: Őszi dal. Dr. Sándor Jenő: Mi lesz velem? Sándor Jenő: Kis címám. Gillet: Loin du Bal. Azzoni: Melódia. Ábrahám: Ahol az ember. Ábradám: Honvéd banda. Poldini: Volt egyszer. 6.30: Móra Ferenc előadása. „Megint asztunk.” 7: Műsoros est. Közreműködnek: Tarnay Alajos, a Zeneművészeti Főiskola tanára. Agyagfalcy Hegyi István, Laurisn Lajos, az Operaház művésze, Bodán Margit, Hannover György és Kurina Simi cigányzenekarával. Tarnay-dalok. 8.30: A Magyarországi Munkásdalogytelek hangversenye. 9.30: Pontos időjelzés, hírek. 9.45: A honvédegyezred zenekarának hangversenye. Goldmark: Sába királynője. Strauss: Örvendjétek. Weber: A búvós vadász. Erkel: Bánk bán ábránd. Lehár: A nevető ország. Utána 10.50: Időjárásjelentés. Majd Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye.  
Bécs. 20: Hangjáték. Utána dalok, vonósnégyes kísérett.  
Berlin. 19.10: Szórakoztató zene.  
Breslau. 19.05: Hangverseny.  
Frankfurt. 23.20: Táncczene.  
Köln. 24: Jazz.  
Lipese. 19.35: Suppé: „Fatinica” című operettje.  
München. 21.40: Hogyan? Miért? kis rádiójáték gramofonlemez felhasználásával.  
Stuttgart. 20: Hangv. Baselből.  
Barcelona. 20: Gramofon.  
Belgrad. 20: Rádiónégyes. Mozart: Két tétel a Jupiter szimfóniából. Wagner: Lohengrin részlet. Debussy: Kis szvit. 21: Részletek a Rigolettóból és Traviatából. 22.15: Szállodai zene.  
Ljubljana. 19: Munkások órája. Utána 20: Belgrad.  
Brit nemzeti műsor. 22.40: Tarka óra. Chevalier Mörice: Szerelmi parádé e. hangosfilmjének közvetítése.  
Brünn. 20.55: Táncczene.  
Kassa. 20.05: Olasz operák részletei. Parasztszöveg, Pillangó kisasszony, Alarcosbál, Othello, Bohémélet.  
Prága, Ostrava. 20.50: Gramofon tánc zene. 21.30: Hegedűverseny. Corelli, Kodály, Dvorák, Vladigerov műveiből.  
Pozsony. 19.35: Gramofon. 19.05: Szórakoztató zene. 20: Gramofon.  
Varsó, Kattovicz, Krakko. 19.25: Gramofon. 20.30: Zsidó hangverseny a varsói filharmonikusok előadásában. Szule: Sinaí, héber nyitány. Bajgielmann: Lakodolok egy zsidó városnegyedben. Ravel: Kadis-hegedűszóló. Kurganov: Zsidó dalok. Három könyörgés. Prokofjev: Nyitány zsidó témákra. Bruck: Kolndrei. Schron Eli Seon. Bloch: Bal Sen. Krein: Zsidó szvit vonóhangszerekre és klarinétrá. Dybuk-ábránd Anski egy drámájára. 23: Táncczene.  
Poznan. 19.30: Lengyel műdalok. 20 óra 30: Zenés rádió kabaré. 22.15: Kávéházi zene. 24: Éjjeli reklámhangv.  
Osló. 20: Szórakoztató zene. 23: Gramofon.  
Páris. 22: Hangverseny francia szerzőktől.  
Milánó, Torinó. 19.15: Hangverseny. 20.30: Opera, vagy hangverseny Milánóból.  
Róma. 21.02: A Lualdi: A király leánya c. operája.

XIII évfolyam 1930. március 21. 569  
Nagy — Belp  
Anghelcsu vőség elnökét, lönböző törvények miatt. No hogy magas k magas méltos nokok és polit dak merülnek mindenhez ed közvéleményét a ritkaságok k vádlottak pad, vatva, hogy a közpénzek felh közéleti tisztak dős délibab m zanc szellemét Maniu-kormán tani az állam közéletéből.  
Anghelcsu ezek előrebocs masan és lesu szomorú para mélyt érheti tességtelenség kötelessége, a tagjainak mül főbb számvevő esi és személyi akinek egyedi ni a miniszter elnök pénzügy ellen, aki a kö di, miniszterel nárusok tulka sag elé kerül, rium vadjai sz álta a közvag tők verejtékes vállalkozások bukott i keres sorba...!  
Nem tudjuk nyiben feleln törvény azt a Anghelcsu u semmitőszék tusai felett.  
azonban a leg fórum, Anghel tanúságos és doxona marad  
A kamara került szoba a választások ú ban a tempel részt vett, es a zajos botrány rad a bukare hető tehát az dülete, amely tási visszaélés valószínű, hog ket a visszaél mok beszélnek lasztások való ták, oly szaba mekretikus M rettik volna i zelemért, ame párt a bukare tulságosan na mány. Alkali arra, hogy azo amely a nemz lának egyik l sebb deziderát győződés szab sében.  
Teljesen kí resti választás szen fair trü vagy pláne M tával, vagy l volna. A b azt mutatja, oia szelleme,